Nº. 231. Aº. 1861.

VRIJDAG 27 SEPTEMBER.

ROTTERDAMSCHE COURANT.

De Abonnementsprijs is *f* 24 's jaars of *f* 6 per drie maanden franco per post door het geheele Rijk.
Behalve aan het Bureau der Courant kan men zich bij alle Boekhandelaars en Postkantoren Abonneren.
Enkele Nommers 10 Cents.

Bureau: Hoogstraat, Wijk 10, Nº. 77.

Geboorte-, Trouw- en Doodberigten van 1 tot 5 regels.... *f* 1.—
Iedere regel meer.......................... - 0.20
Andere Advertentiën per regel..................... - 0.20
Groote letters naar plaatsruimte. — Bij iedere Advertentie 45 Cent. voor zegelregt en 1 Exemplaar der Courant.

Bij deze Courant behoort een BIJVOEGSEL.

BUITENLAND.

ENGELAND.

LONDEN 25 September.
(*Particuliere Correspondentie.*)

De aankondiging in den Morning Post van gisteren dat Engeland, Frankrijk en Spanje zijn overeengekomen onmiddellijk eene vloot naar de Golf van Mexico te zenden geeft hier algemeene voldoening. Vooral bij onze beurslieden en voorname speculanten veroorzaakte die tijding gisteren eene buitengemeene sensatie. De uitwerking van dit verblijdend nieuws op de Mexicaansche fondsen was bijzonder gunstig; zij rezen onmiddellijk van 23¼ tot 25⅜, dus ruim 2 per cent. Het plan der respectieve Gouvernementen tot onderwerping van het Mexicaansch Gouvernement wordt door ons publiek algemeen goedgekeurd; alleen vreest men dat, aangezien de Vereenigde Staten van Amerika geen deel aan de expeditie nemen, daaruit welligt eenige moeijelijkheden zouden kunnen ontstaan. Ik geloof evenwel dat die vrees geheel ongegrond is, daar het Federaal Gouvernement er evenveel belang bij heeft als de Europesche Mogendheden om zoo spoedig mogelijk de orde en rust in Mexico hersteld te zien.

Wij verwachten hier ieder oogenblik de tijding uit Amerika te vernemen dat de Geconfedereerden een aanval op Washington hebben gewaagd. De vrienden der Unie zien die gebeurtenis met vreugde te gemoet, daar zij ten volle vertrouwen dat de Geconfedereerden hunne vermetelheid met eene geduchte nederlaag zullen boeten. Volgens zeer geloofwaardige berigten heeft generaal Mac Clellan ongeveer 150,000 man te Washington onder zijn bevel en ofschoon het leger der Geconfedereerden aan de Potomac dat getal aanmerkelijk overtreft, schijnt te New-York zoowel als te Washington het gevoelen te heerschen dat het Federaal Gouvernement, bij een eventuelen aanval der Geconfedereerden zegevierend het strijdperk zal verlaten. De bevelhebbers der Zuidelijke troepen schijnen generaal Mac Clellan te willen noodzaken buiten zijne operatie-linie te vechten, terwijl laatstgenoemde van zijne zijde hen tracht te dwingen hem binnen die liniën aan te vallen. De tijd moet leeren of de krijgskunde van generaal Mac Clellan aan de buitengemeene verwachtingen der Noordelijke Staten beantwoordt.

Gij kent zeker reeds de verontrustende tijdingen uit Japan die hier een allersmartelijksten indruk hebben gemaakt. Er zullen natuurlijk représailles genomen worden, maar de verhoudingen op Japan zullen daardoor ook al niet verbeteren.

Men bespreekt hier met levendige belangstelling het op handen zijnde bezoek te Compiègne van de Koningen van Pruissen, Denemarken, België en Nederland. Ons publiek beschouwt het als geenszins onwaarschijnlijk dat de Koningen van Pruissen en van Denemarken elkander te Compiègne zullen ontmoeten, ten einde door de tusschenkomst van Keizer Napoleon hunne geschillen te vereffenen. Sommigen vermeenen zelfs dat Keizer Napoleon beide Vorsten opzettelijk tot dat doel bijeen tracht te brengen. Ik geloof echter niet dat het met de inzigten van den Keizer strookt, om Pruissen en Denemarken vrienden te maken. De politiek van ons Land zou daardoor immers juist in de hand worden gewerkt, en het Scandinavische amalgamatie-plan zou alsdan toch minder kans hebben om te worden verwezenlijkt. De Morning Herald, die heden in eenige beschouwingen treedt van het bezoek van den Koning van Pruissen te Compiègne, zegt o. a.: „Hij moet toegeven aan de onweêrstaanbare betooveringen welke de Keizer gelijk een slang op zijne slagtoffers uitoefent, en hij moet den scheidsregter van Europa hulde brengen, alvorens hij de hulde van zijne eigene onderdanen ontvangt. De drie kleinere Koningen moeten natuurlijk de uitnoodiging als een bevel aannemen. De Vorst van een Land, dat juist zooveel aan Frankrijk behoort als Venetië aan de Italianen, moet voorzigtig zijn geen voorwendsel te geven tot een twist met een Keizer, wiens zending het is aan Frankrijk zijn eigendom terug te geven. En ofschoon de Nederlanders nu evenmin gezind zijn veroverd te worden als in de tijden van Lodewijk XIV, en er evenmin bevreesd voor zijn, wenschen zij toch, als een vreedzaam Volk, hunnen handel niet verstoord te zien; van daar dat hun Koning zich, binnen redelijke grenzen, aan eenige ongemakken wil onderwerpen, ten einde de welwillendheid te verwerven van een Vorst zoo bereidvaardig tot kwaadwilligheid." De welwillendheid van een Vorst, wiens heerschzucht onbegrensd is, heeft ongelukkig weinig waarde.

De beweringen van sommige vreemde bladen dat onze gezant even als de overige diplomatieke vertegenwoordigers te Rome de circulaire zou hebben geteekend, door het Pauselijk Gouvernement uitgevaardigd tot zijne verdediging tegen de beschuldigingen van den baron Ricasoli, zijn geheel ongegrond. Het is buitendien genoegzaam bekend dat ons Gouvernement geen vertegenwoordiger te Rome heeft.

De Groothertog en Hertogin Konstantijn van Rusland, die gisteren op het eiland Wight zijn gearriveerd, zijn naar men zegt voornemens aldaar twee maanden te vertoeven. De Hertog reist *incognito* onder den naam van admiraal Romanoff.

— Ons publiek kan zich naauwelijks een denkbeeld vormen van de ontzettend groote vraag door Fransche kooplieden op onze Engelsche graanmarkten. Tot bewijs daarvan moge strekken dat alleen te Ipswich het door eene enkele firma ingescheepte reeds 30,000 quarters bedragen heeft, terwijl diezelfde firma zich met het verzenden van nog 20,000 quarters bovendien bezig houdt. De hoeveelheid van het door haar ingescheept of nog in te schepen meel bedraagt 10,000 zakken, en het in de laatste acht of negen weken uit Frankrijk getrokken geld meer dan £ 100,000, welke som, als alles betaald zal zijn, vermoedelijk verdubbeld zal wezen en, zoo als een dagblad zich uitdrukt, „over de districten van het graafschap verspreid, voor de pachters even verfrisschend worden moet als de regen voor het dorstend land."

— In een schrijven uit New-York van 11 dezer wordt gezegd dat de verovering der forten van Hatteras schrik heeft verspreid langs de geheele kust van Noord-Carolina. De bevolking trekt naar het binnenland terug en de verdedigingswerken te Ocracoke aangelegd, zijn door de Geconfedereerden verlaten. Deze zullen zich waarschijnlijk bepalen tot het verdedigen van het fort Macon, dat de haven van Beaufort bestrijkt. Voorts werpen zij batterijen op langs de rivier Pamlico. De Federalen van hunne zijde hebben nog niet getracht het behaalde voordeel te vervolgen en in de baaijen van Pamlico en Albemarle door te dringen. De werken van Hatteras werden door een klein garnizoen bewaakt.

Voor Washington werpen de Geconfedereerden de eene batterij na de andere op, zonder dat de generaal Mac Clellan het hun belet. Het legerkorps van den generaal Johnston, dat in eene evenwijdige lijn met den loop van de Potomac op den weg van Leesburg opereert, is thans digt genoeg genaderd bij de brug van Chaines om haar met zijne batterijen te kunnen bereiken; de vlag der Zuidelijken wappert in het gezigt van het Witte Huis (de woning van den President). Mac Clellan moet wel zeker zijn van zijne plannen om den vijand dus alle vrijheid te laten tot het opwerpen van batterijen, die op sommige punten zijne eigene defensie-linie bestrijken. De verdubbelde bedrijvigheid die bij de Geconfedereerden aan de Boven-Potomac heerscht, bewijst dat zij het plan nog niet hebben opgegeven om dien stroom over en Maryland binnen te trekken; het geschut van den generaal Banks moet dagelijks de nieuwe batterijen beantwoorden die aan de overzijde der rivier worden opgeworpen. Met de onzijdigheid van Kentucky is het thans geheel gedaan. De Federalen zijn er van de eene, de Zuidelijken van de andere zijde binnengetrokken, zoodat deze Staat weldra in hetzelfde treurige lot zal deelen dat Missouri ondervindt.

Aan de (Zuidelijk gezinde) dagbladen van Baltimore ontleenen wij nog het volgende: „De generaal Johnston, zoo schrijft men uit het leger der Geconfedereerden, is ijverig bezig met het reorganiseren van zijne troepen en met zich voor te bereiden op het conflict dat de bevrijding van negen millioen burgers en de wederoprigting van de ark der vrijheid, zoo lang ontheiligd door de schendige Noormannen, ten gevolge zal hebben. Wij hebben reden om te gelooven dat er spoedig eene voorwaartsche beweging zal plaats hebben en onze lezers behoeven zich niet te verwonderen, wanneer zij eens bij hun ontbijt het berigt lezen dat wij Maryland bezet en de hoofdstad ingesloten houden. Wij hebben winterkwartieren noodig en Baltimore zou prachtige gelegenheden opleveren om onze troepen te huisvesten."

— Te Baltimore, dat door de troepen der Noordelijke Staten nog bezet, maar door de Zuidelijke als tot hen behoorende aangemerkt wordt, zoodat de laatste het niet aanvallen en de eerste het niet blokkeren, blijkt nu echter eene soort van bekrompen schrikbewind te zijn ingevoerd. De volgende hoofdinhoud van wat een dagblad dier stad, onder dagteekening van 7 dezer, zegt, kan ten bewijze daarvan strekken:

Gisteren zeiden wij dat de Regering er een zwerm van spionnen op nahoudt, niet alleen om verraders uit te vorschen, maar ook om een voorwendsel te vinden tot het straffen derzulken die eenige sympathie voor het Zuiden koesteren. Nu heeft de politie het verkoopen van alle afbeeldingen en zinnebeelden verboden, het zien waarvan het Volk aan het bestaan der Zuidelijke Staten kan doen denken, alle hoedanige artikelen, op hoog bevel, uit de boek- en muziekwinkels en uit de depôts van nieuwspapieren verdwijnen moeten, terwijl men de burgers in de straten dwingt hunne dassen met de gehate kleuren af te leggen. Leven wij in Maryland, in het Republikeinsch Amerika, in het midden der negentiende eeuw, nu wij daden eener zoo kinderachtige dwingelandij aanschouwen? Is dit nog het Land waar men vrij mag denken en spreken? worden wij nog door die verlichte Regering beschermd, die, van haar ontstaan af, op de vrijwillige toestemming des Volks gegrond was? Het wordt hoog tijd te vragen werwaarts de nu ingeslagen weg de Natie voert. Onzes inziens ontwijfelbaar tot regeringloosheid of tot despotismus. Van de Maine af tot Minesota toe achtte zes maanden geleden gewis niemand het nog mogelijk dat een Amerikaansch President het ooit wagen zou eene onbeperkte magt uit te oefenen, of dat het Amerikaansche Volk een uur lang het dictatorschap verdragen zou. Hoe groot was twee jaren geleden hier niet de verontwaardiging over wat de Koning van Napels bestond te doen, toen hij in den schouwburg eene danseres in hechtenis liet nemen, omdat zij de nationale kleuren van Italië droeg, en de toeschouwers, omdat zij haar bloemruikers van dezelfde kleuren toewierpen, en nogtans waarschuwde hij slechts zijne onderdanen dat zij aan zijne vijanden geene ondersteuning verleenen moesten. Gelijke verontwaardiging betoonde men hier over wat Oostenrijks Keizer in Hongarije, Lodewijk Napoleon in Frankrijk, Ruslands Keizer te Warschau deden, en terwijl wij ons bitter uitlieten tegen die Vorsten welke met de Constitutiën lachten, en wij de Natiën minachtten die haar juk zoo geduldig torschten, roemden wij in onzen gelukkigen toestand en op den beteren geest, die ons alle dwingelandij zou doen wederstaan. En thans, slaan wij het oog op wat in Maryland gebeurt, waarin verschillen wij dan van de onderdanen dier absolute Monarchen? Maar de heer Lincoln moge wel toezien. De Republiek kan niet behouden, noch grondwettige vrijheid in het Noorden bewaard worden door het nu werkend stelsel van terrorismus. Blijft het voortwerken, dan is het uit met de theorie waarop onze instellingen rusten, en onze Regering kan zich niet langer staande houden. Ook behoeft zij dit niet te doen, als het alleen geschieden kan door de middelen die de heer Lincoln aanwendt. Beter dan nog dat zij op eens en voor altijd onderga!

— Aan de berigten, door den North-American overgebragt, ontleenen wij nog het navolgende: Volgens den New-York Herald van 12 dezer was het nieuws uit Kentucky zeer belangrijk en verblijdend. De Wetgevende Magt had den Gouverneur gemagtigd tot het uitvaardigen eener proclamatie, waarbij de Geconfedereerde troepen werden opgevorderd tot het ontruimen van het grondgebied van Kentucky. Een ander besluit om beide, de Federale en de Zuidelijke troepen, te bevelen den Staat te ontruimen, werd verworpen.

Verder geeft de Herald verslag van eene schermutseling tusschen Federale verkenningstroepen, onder den kolonel Stevens van Chain-bridge uitgetrokken, en de Zuidelijken omstreeks Lewinsville, die geene verdere gevolgen had. Van Cairo was berigt ontvangen van een gevecht tusschen de kanonneerbooten der Unie, Canestoga en Lexington, en de rebellen; de eersten bragten het vuur eener batterij op den oever der Mississippi nabij Columbus en dat van twee Zuidelijke kanonneerbooten tot zwijgen. Wanneer de Geconfedereerden geene versterking hadden ontvangen, zouden de Unionisten een van de kanonneerbooten hebben prijs gemaakt.

Op andere punten worden grootere of kleinere maritieme expeditiën voorbereid of ondernomen. Een telegram uit Washington in den New-York Times zegt, dat de omstandigheid van het toelaten van het kaperschip Sumter in eene Engelsche haven, tot het innemen van kolen, het ontwerp zal uitmaken van diplomatieke vertoogen en welligt van een vrij nadrukkelijk protest.

Van Clarksburg was een berigt ontvangen dd. 12 dezer, betreffende een gevecht dat te Summerville had plaats gehad. De generaal Rosencranz was bij eene verkenning gestuit op het korps van den generaal Floyd, 5000 man en 15 veldstukken sterk en stevig verschanst op een heuvel te Garrick's Ferry, op den westelijken oever der rivier Garley. De Federalen, onder den generaal Bomtam en den kolonel Little, begonnen den aanval, waaraan later de kolonels Lowe en Smith, onder den generaal Bentain en de Duitsche brigade onder den adjudant-generaal Hartgutt, deelnamen. De actie moet zeer hevig zijn geweest en generaal Floyd na een gevecht van drie uren uit zijne positiën zijn verdreven. Hij nam gedurende den nacht de wijk aan de overzijde der rivier; de onstuimigheid en de diepte van den stroom en de uitputting der troepen maakten het ongeraden hem te vervolgen. Het verlies der Federalen zou 15 dooden en 17 meest ligt gewonden bedragen. Dat der Geconfedereerden was niet bekend, maar werd vóór vrij aanzienlijk gehouden. Vijf en twintig man van het korps van kolonel Tyler, die vroeger bij Cross-lane gevangen waren genomen, werden door de Unionisten bevrijd.

— Australische dagbladen zeggen dat lady Franklin, de weduwe des rampspoedigen zeereizigers, te Hobart Town verwacht werd, waar men wist dat zij zich, op haren weg naar Australië, van San Francisco naar Honolulu begeven had.

FRANKRIJK.

PARIJS 25 September.
(*Particuliere Correspondentie.*)

Men weet nog niet of Koning Wilhelm van Pruissen naar Parijs zal komen. In elk geval heeft de directie der Opera bevel om zich tot het den 6 october opvoeren van Glücks Alceste gereed te houden, de repetitien waarvan reeds sedert lang gehouden worden, en waarvoor groote uitgaven voor costumes en decoratien gemaakt zijn, waaruit men, welligt ten onregte, opmaakt dat de Keizer zijnen Koninklijken Gast in onzen voornaamsten lyrischen schouwburg ontvangen wil. Ook omtrent de verdere bijzonderheden der reis des Konings verkeert men nog in het onzekere.

Men begint meer van de brochure te spreken waarover ik u gisteren onderhield, en van het plan van overeenkomst dat daarin aan de goedkeuring der Mogendheden wordt onderworpen. De uitgever heeft alleen de terugkomst uit Turijn van den heer Vimercati afgewacht, die hier de meest bedrijvige agent der Italiaansche Regering is.

Het lijdt bijna geen twijfel of dat vlugschrift is regtstreeks van die Regering afkomstig, en men wil eerst de openbare meening daarvoor gestemd zien, alvorens de zaak tot een onderwerp van zamensprekingen te maken. En aangezien alles een begin moet hebben, was het noodig de mogelijk geachte voorwaarden der gedaanteverwisseling van het Pauselijk gezag eerst duidelijk te omschrijven. Onze dagbladen spreken over dat vlugschrift nog niet.

De Constitutionnel behelst heden eene zeer raadselachtige depêche over een aanslag in het uiterste Oosten tegen het Engelsch gezantschap. Door dat „uiterste Oosten" kan het half officieel blad niets anders dan Japan bedoelen, want daar is het dat men een schandelijken aanslag op de Engelsche residenten gepleegd heeft.

De Pays wederspreekt heden het gerucht dat de cholera te Koningsbergen is uitgebroken en de kroning des Konings daarom uitgesteld zou zijn.

Men zegt dat de generaal de Lamoricière zijn stellig voornemen aan den dag heeft gelegd om niet naar Rome weder te keeren en aldaar een bevelhebberschap te aanvaarden, en dit is te waarschijnlijker omdat in sommige gevallen de Pauselijke troepen onder de bevelen van den generaal de Goyon geplaatst zijn.

De eenige tijding uit Italië die vermelding verdient is dat de algemeene stadhouderschappen in het geheele Schiereiland weldra afgeschaft zullen worden. Koning Victor Emmanuel komt niet meer te Turijn terug voor dat hij naar Napels gaat.

Het gerucht wegens de aanstaande ontbinding van het Wetgevend Ligchaam wordt hier op nieuw sterk verspreid.

Het proces van den heer Mirès zal eerst in de eerste dagen der maand november bij het Hof van Cassatie in behandeling komen.

De heer Benedetti is te Parijs, en houdt zich daar met de laatste schikkingen wegens het handelsverdrag tusschen Frankrijk en Italië bezig.

— Eene hier ontvangen depêche uit Ragusa van 23 dezer meldt het volgende: Men verzekert dat de heer Tissot, het Fransche lid der Europesche commissie voor de Herzegowina, den 28 naar Konstantinopel zal vertrekken. Hij zal zich vervolgens naar Andrinopel begeven om aan den heer Bernard, kanselier, de archieven van het consulaat dier stad, dat door hem is bekleed, over te geven, en naar de hoofdstad van Turkije terugkeeren, van waar hij zich naar Marseille inscheept. Men zegt dat de heer Tissot eenigen tijd met verlof in Frankrijk komt doorbrengen. Te Ragusa is men algemeen van gevoelen dat er in Montenegro niets belangrijks gebeuren zal vóór het sneeuwsaizoen, hetwelk nadert en wanneer de krijgvoerenden genoodzaakt zullen zijn de operatiën te staken. Men zal van den winter gebruik maken om te Konstantinopel en door bemiddeling van de vertegenwoordigers der Mogendheden op nieuw pogingen te doen tot eene schikking.

Den 21 heeft de serdar Omer Pacha eene sterke verkenning doen plaats grijpen in de rigting van Trebinje. Daaruit is gebleken dat de Montenegrijnen sterke redoutes opwierpen voor Grahovo, maar dat zij geenerlei offensive maatregelen namen.

Den 22 is de Russische stoomkorvet Sokol voor Ragusa aangekomen. Men wist nog niet of zij er lang zou vertoeven.

— Men zegt dat op het vernemen der jongste gebeurtenissen op Japan oorlogschepen van China naar Yeddo, de hoofdstad des Rijks, zijn afgezonden.

DUITSCHLAND.

BERLIJN 24 *september*. — De Koning heeft gisteren te Coblenz de volgende aan het Staatsministerie gerigte proclamatie uitgevaardigd:

„In mijne proclamatie van 3 julij dezes jaars heb ik mij voorbehouden nadere bepalingen te maken over de uitvoering mijner plegtige krooning in mijne hoofd- en residentiestad Koningsbergen, alsmede over den plegtigen intogt bij mijne terugkeering in mijne hoofd- en residentiestad Berlijn. Dien ten gevolge heb ik besloten mijne residentie den 14 october aanstaande naar Koningsbergen over te brengen, en den 18 dier maand, gezamenlijk met de Koningin, mijne Gemalin, mijne plegtige krooning in de slotkerk aldaar, in tegenwoordigheid van de leden der beide Huizen van den Landdag en van de overige ontboden getuigen te voltrekken. — Na het eindigen der krooningsplegtigheden zal ik Koningsbergen den 20 october verlaten, en den 22 dien maand mijn intogt in mijne hoofd- en residentiestad Berlijn houden. — Ik draag het Staatsministerie op, overeenkomstig deze bepalingen, de verdere schikkingen te maken."

— Vrij algemeen is men van gevoelen dat de aanstaande ontmoeting te Compiègne invloed op de betrekkingen tusschen Pruissen en Frankrijk uit zal oefenen. Tot de minst aannemelijke der dienaangaande gemaakte gissingen behoort dat te Compiègne afspraken of schikkingen plaats zullen grijpen die Pruissens Duitsche politiek bepalen moeten. Eene andere gissing is dat de zamenkomst invloed op de houding van Pruissen ten opzigte van Italië, en wel ter gunste van dat Land, hebben zal, maar in de doorgaans het best onderrigte kringen acht men ook dit onwaarschijnlijk, en gelooft eerder dat onze Regering niet voornemens is hare omzigtige houding tegenover Italië, vooreerst althans, te wijzigen, waarbij het haar gelukt is, ofschoon met vermijding van alle toenadering, ook alle spanning tusschen de beide Landen te ontgaan.

— Uit Warschau verneemt men dat de Minister van eeredienst het openen eener voor de Universiteit voorbereidende school zonder uniform heeft aangekondigd, terwijl de overige soortgelijke inrigtingen van onderwijs tot op nadere hoogere beslissing gesloten blijven. Die scholen wier kweekelingen deel aan rustverstorende bewegingen nemen, alsmede die in onrustige districten, blijven geheel gesloten.

HEIDELBERG 23 *september*. — Heden morgen ontsliep hier de geheimraad en hoogleeraar Friedrich Christoph Schlosser, de oudste leeraar aan onze Universiteit, sedert 1817 een harer sieraden en tevens een der beroemdste geschiedkundigen. Hij werd ten jare 1776 te Jever geboren en heeft dus den zeldzamen ouderdom van 85 jaren bereikt. Een sterk gestel heeft hem in staat gesteld met eene volharding te arbeiden zoo als slechts aan weinigen gegeven werd, en die historische werken te leveren welke, door grondige behandeling, rijkdom van inhoud, scherpzinnigheid van oordeel en den stempel der gestrengste zedelijkheid, hem de hoogste achting zijner tijdgenooten verwierven, die hem gewis ook door de nakomelingschap gewijd zal worden. Op de verbrei-

ding van geschiedkundige kennis in Duitschland en op de heerschende beschouwingswijze over Staat en Kerk heeft hij een krachtigen invloed uitgeoefend en het regterambt over de wereldgeschiedenis met hoogen zedelijken ernst bekleed. Ten vorigen jare beleefde hij nog de vierde uitgave zijner Geschiedenis der Achttiende Eeuw, in acht deelen. Zonder eigenlijke ziekte, bezweek hij door de zwakheid des ouderdoms.

Per Telegraaf.

PARIJS 26 September.

De Fransche Bank heeft heden het disconto op 5½ pct gebragt.

MARSEILLE 25 September.

Volgens depêche uit Konstantinopel van 18 september vraagt Omer-pacha geld en versterking, om de oorlogsoperatiën tegen Montenegro aan te vangen. Vorst Nicolaas heeft aan de Porte verklaard dat hij niet langer bijstand aan de Christenen in Herzegowina kan weigeren, en aan al de vervolgden eene wijkplaats aan zal bieden. Verscheiden Montenegrijnsche krijgsgevangenen zijn te Scutari onthoofd; de vertoornde bevolking heeft de bezetting aangevallen, tot bijstand van welke Namick-pacha troepen heeft moeten afzenden. — Said-pacha is den 17 dezer naar Egypte wedergekeerd, na den Sultan zijne erkentelijkheid voor de uitmuntende ontvangst betuigd te hebben. Nogtans blijft de zaak der landengte van Suez onbeslist, tot dat de groote Mogendheden het daarover eens geworden zullen zijn. De Bey van Tunis werd den 18 dezer verwacht.

Volgens berigt uit Athene zou de Koningin van Griekenland den 25 dezer naar de noordelijke provinciën afreizen. In eene proclamatie, na den moorddadigen aanslag op het leven der Koningin door de Ministers uitgevaardigd, wordt de misdadiger een jeugdige dwaas genoemd, die verklaard heeft geene medepligtigen te hebben. Een half officieel dagblad zegt dat de toestand des handels te Athene niet bevredigend is, ten gevolge van vele faillissementen, welke, volgens dat blad, ter kwader trouw hebben plaats gehad en streng gestraft moeten worden.

TURIJN 25 September.

Het officiëel dagblad deelt eene circulaire van den heer Ricasoli aan de Italiaansche consulaire agenten mede, waarbij hun instructien betreffende al de bijzonderheden van de functien der consuls worden medegedeeld. Daarin wordt gezegd dat de Italiaansche vlag, die thans nog niet door Venetië gevoerd wordt, eene scheepsruimte van tusschen de 6 en 800,000 ton, met eene bemanning van 100,000 zeelieden, beschermt. Alleen de Sardinische internationale bepalingen wegens handel en scheepvaart blijven van kracht, en de verdragen met de vroegere Italiaansche Staten worden als afgeschaft beschouwd. De consuls hebben geene politieke functien, maar moeten nogtans trachten hunnen invloed, volgens de inzigten hunner Regering, te doen gelden, en vooral doen uitkomen dat die Regering, door het werk der onafhankelijkheid en eenheid van Italië voort te zetten, den vrede van Europa wil bevestigen en, door de Kerk van wereldlijke beslommeringen te bevrijden, nogtans aan het Katholiek geloof getrouw blijven en de onafhankelijkheid van het geestelijk gezag handhaven wil.

Te Bologna grepen den 24 dezer eenige oproerige volksdemonstratien, ten gevolge van den buitengemeen hoogen prijs der levensmiddelen, plaats. De autoriteiten hebben maatregelen tot voorkoming van verdere wanordelijkheden genomen. Verscheiden belhamels zijn gearresteerd, talrijke patrouilles doorkruisen de stad, en de rust is hersteld.

TURIJN 26 September.

Het dagblad van Turijn gelooft dat een der eerste handelingen des nieuwen Ministers van oorlog zal zijn het Zuidelijk leger met het Italiaansche te vereenigen. De Koning komt eerst den 12 october hier terug. Men verzekert dat de Koninklijke Prinsen den spoorweg van Bologna naar Rincini in het begin der volgende maand zullen openen. Men wil dat de Koning den 1 januarij a. s. zich naar Napels zal begeven en o. a. aldaar eene algemeene amnestie zal uitvaardigen.

Volgens de Nazione heeft de Romeinsche uitgewekene Jacapo Castructie zich aan den procureur des Konings te Florence als den man bekend gemaakt die den 29 junij, in een oploop te Rome, een Pauselijk gendarme gedood heeft. Door die bekentenis wilde hij de voltrekking van het doodvonnis aan een onschuldige voorkomen. Deze tijding bereikte Rome nogtans te laat, daar Lucatelli reeds door beulshanden gevallen was.

NAPELS 24 September.

In den nacht van 21 op 22 dezer hebben de Fransche soldaten eenige roovers verrast, die naar Chiavone wapenen en geld wilden overbrengen.

PESTH 25 September.

De algemeene vergadering van het Comitaat te Pesth, die den 30 september gehouden moest worden, is op bevel des Keizers verboden, met bedreiging der aanwending van de gewapende magt. Het Comitaat van Bihol heeft zich krachtig met het protest tegen de ontbinding der comitaten en der gemeenteraden vereenigd.

MOSKAU 24 September.

Keizer Alexander heeft van de voorgenomen reis naar den Kaukasus afgezien. Z. M. wordt den 4 october uit de Krim hier verwacht. De Keizerin zal nog eenigen tijd in de Krim, op haar landgoed Livadia, vertoeven.

LONDEN 26 September.

Thee gevraagd. — *Suiker* prijshoudend; Cuba 35/6 a 41/6. — *Rijst* vast. — Ter *Veemarkt* waren heden 1050 Runderen, 442 Kalveren, 622 Schapen en 290 Varkens. Voor beste Runderen werd 4/6, voor dito Kalveren 5/, voor dito Schapen 5/ en voor dito Varkens 4/10 betaald. Lammeren golden 5/8.

LIVERPOOL 26 September.

Van *Katoen* zijn heden 25,000 b. afgedaan.

BERLIJN 26 September.

Rogge per Sept. 52¼, Najaar 52¼. — *Raapolie* per Sept. 12⅛, Najaar 12⅓.

LONDEN 26 September.

De Consols 3 pc. 93⅞. Spanje 2 pc. 42¼; dito buitenl. 3 pc. 50; dito Amortis. 17⅞; dito Cert. 6. Mexico 3 pc. 25¼. Gren. 3¼ pc. 16½. Venez. 4½ pc. 20¼. Holland 2½ pc. 64½.

PARIJS 26 September.

Frankrijk 3 pc. 69.35; dito 4½ pc. 96.45. Crediet Mob. 776. Spanje binnenl. 3 pc. 47⅝; dito 2 pc. 42⅛.

WEENEN 26 September.

Oostenrijk, Metalliek 5 pc. 67.20; dito Nationale 5 pc. 80.60. Wissel op Londen 135.40.

FRANKFORT 26 September.

Oostenrijk, Metalliek 5 pc. 49¼; dito Nat. 5 pc. 57⅛. Spanje 3 pc. 47⅛; dito 2 pc. 42⅛.

ANTWERPEN 26 September.

Oostenrijk, Metall. 5 pc. 49½; dito Nation. 5 pc. 58⅛. Spanje 3 pc. 47; dito 2 pc. 41⅛.

BINNENLAND.

ROTTERDAM 26 September.

Het verslag der heden alhier gehouden zitting van den Gemeenteraad is met het meer uitvoerige verslag der zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden en verschillende bij de Tweede Kamer ingekomen stukken in het bij dit N.° behoorend Bijvoegsel opgenomen.

De Tweede Kamer der Staten-Generaal heeft heden eene korte zitting gehouden, waarin wetsontwerpen nopens den Raad van State en de begrooting van den arbeid der gevangenen voor 1862 zijn ingekomen en naar de afdeelingen verzonden. Al het verder voorgevallene bestond in mededeeling van ingekomen stukken en van de benoeming van rapporteurs over ontwerpen die in de afdeelingen onderzocht zijn. Dat onderzoek is voor het oogenblik reeds afgeloopen, maar de stukken over de Staatsbegrooting voor 1862 zijn tot dusverre niet gedrukt, zoodat die nog niet in de afdeelingen kunnen worden overwogen. Aanstaanden zaturdag zullen de afdeelingen onderzoeken het wetsontwerp betrekkelijk den Raad van State, hetgeen echter weinig tijd zal vorderen, daar dat ontwerp reeds in het vorige Zittingjaar behandeld, maar toen onafgedaan gebleven is.

Dezer dagen is de ook hier bekende improvisator dr. H. R. de Breuk, aan de gevolgen eener hevige ziekte, in 47jarigen ouderdom overleden. Onlangs benoemd tot docent aan het gymnasium te Gouda, mogt hij die betrekking slechts kort bekleeden.

Vermits in Groot-Brittanje en in Zweden en Noorwegen de Nederlandsche onderdanen, even als alle andere vreemdelingen, zonder paspoorten worden toegelaten, om aldaar te verblijven en rond te reizen, zijn de onderdanen dier Rijken, ten gevolge van het daaromtrent overeengekomene met de vertegenwoordigers der Hoven van Londen en Stockholm, hier te Lande insgelijks vrijgesteld van het vertoonen van paspoorten, en worden zij op denzelfden voet behandeld als de onderdanen der andere Rijken, waarmede onlangs te dier zake schikkingen getroffen zijn.

Volgens berigt van Zr. Ms. gezant bij de Vereenigde Staten van Amerika, zullen voortaan alle ingezetenen der Vereenigde Staten, om het Land te verlaten, een paspoort behoeven, afgegeven of gecontrasigneerd door den Secretaris van Staat; terwijl geene vreemdelingen zullen toegelaten worden zonder voorzien te zijn van een behoorlijk paspoort, geviseerd door eenen diplomatieken of consulairen agent der Vereenigde Staten buiten 's lands.

Bij Koninklijke besluiten zijn benoemd de heeren L. H. Bruin, als dijkgraaf, en S. Cool en P. J. van Dijk, als heemraden van het heemraadschap Nieuw Mathenesse c. a. (Zuidholland), en tot regter-plaatsvervanger in de arrondissements-regtbank te Deventer mr. J. H. van Delden, procureur bij die regtbank en plaatsvervangend kantonregter aldaar; — is het vice-presidium der commissie van administratie over de gevangenissen te Zwolle opgedragen aan het lid dier commissie mr. G. D. Ribbius, advocaat-generaal bij het provinciaal geregtshof in Overijssel; — zijn met ingang van den 1 october aanstaande, de eerste klerken bij het Departement van Marine W. G. F. Dornbach, S. Wolfson, A. L. C. Furnée en F. K. C. de Jongh van Arkel, bevorderd tot adjunct-commiesen bij dat Departement.

Bij Koninklijk besluit is verleend een pensioen ten laste van den Staat, aan M. Doesburg, gewezen bewaarder der 1ste kl., 2de rang, in de strafgevangenis te Woerden, *f* 177; J. van As of van Ast, gewezen tweede meesterknecht bij de directie over den arbeid aldaar, *f* 313; W. Boogers, gewezen bewaarder der 1ste kl., 1ste rang, aldaar, *f* 263, en A. Langen, gewezen cipier van het huis van bewaring te Harderwijk, ten bedrage van *f* 50.

Aan den Minister van Binnenlandsche Zaken is door burgemeesters der gemeenten Schagen, Winkel en Noord-Scharwoude, als te zamen gecommitteerd tot het aanwenden van pogingen voor eene rigting ten oosten van het Noord-Hollandsch kanaal voor de eerste sectie van den Noord-Hollandschen Staatsspoorweg, een adres gerigt, waarin zij mededeelen, door middel van het Algemeen Handelsblad van den 20 dezer, kennis te hebben bekomen van den inhoud van een adres aan den Minister van de Kamer van koophandel en fabrieken te Amsterdam, inhoudende bezwaren tegen de overbrugging van het kanaal voor den Noord-Hollandschen spoorweg.

Zij waarderen zeer de zorg van de Amsterdamsche Kamer van koophandel voor de handelsbelangen van Amsterdam. Ook hun gaan die belangen, als die van de hoofdstad, en tevens de voornaamste handelsplaats van het Rijk, zeer ter harte, en kon er zelfs in de verste verte sprake van zijn, dat eene overbrugging van het kanaal voor den spoorweg eenig verval van den Amsterdamschen handel ten gevolge zou kunnen hebben, zij zouden zich voorzeker wachten daarop verder aan te dringen, doch zij hebben de innige overtuiging dat de Kamer van koophandel te Amsterdam het gevaar voor de scheepvaart en den handel van Amsterdam veel te hoog schat en het is daarom dat zij zich gedrongen gevoelen om ook hunne beschouwingen te dezen aanzien onder de aandacht van den Minister te brengen. Het gevaar voor veelvuldige aanvaringen wanneer men van sleepbooten gebruik maakt, achten zij zeer overdreven. Zoo geheel onberekenbaar verder als de Kamer van koophandel te Amsterdam de bezwaren wegens tijdverlies voor de scheepvaart aanneemt, achten zij zulks niet. Ook is, naar hunne meening, de scheepvaart langs het kanaal, wat het getal betreft, niet van dat groot belang, dat, ook zelfs bij eenig grooter verlet, daarvan groote stagnatie voor de scheepvaart te vreezen zou zijn. Zij hebben zich steeds gevleid en vleijen zich nog dat eene overbrugging van het kanaal, voor den spoorweg, niet zoodanig in het nadeel van Amsterdam kan geacht worden te zijn, dat daaraan de belangen van een groot en welvarend gedeelte van de bewoners dezer provincie zullen behoeven te worden opgeofferd. Zij vleijen zich alsnog met de hoop dat het adres van de Kamer van koophandel te Amsterdam niet zal beletten om de eerste sectie van den Noord-Hollandschen spoorweg aan te leggen aan de oostzijde van het kanaal, waarop zij dan ook met alle bescheidenheid de vrijheid nemen nogmaals bij den Minister aan te dringen.

Bedankt voor het beroep naar Nijkerk op de Veluwe door ds. J. A. ten Bokkel Huinink, predikant te Oud-Alblas.

Ds. H. C. G. Schijvliet, pred. te Loosduinen, heeft voor de beroepen naar de Hervormde gemeenten te Harderwijk en Rhenen bedankt.

Zuid-Beijerland 25 *september*. — Des namiddags na den brand, die alhier gewoed heeft, werd een 17jarig jongeling, Verschoor genaamd en arbeider bij den bewoner der afgebrande hoeve, gevat, omdat men vermoeden kreeg op brandstichting. Al spoedig heeft hij zijne schuld beleden.

Gouda 26 *september*. — Gisteren arriveerde alhier Zijne Excellentie de luitenant-generaal Duycker, op eene inspectie reis.

's Gravenhage 26 *september*. — Ten aanzien van den juisten dag van 's Konings vertrek naar Parijs schijnt nog altijd eenig verschil te bestaan. Immers men verzekert alsnu, dat Z. M. de Koning reeds den 15 der volgende maand van het Loo vertrekken en van daar naar Zutphen begeven zal, ten einde tegenwoordig te zijn bij het leggen van den eersten steen voor de nieuwe brug voor den spoorweg over den IJssel.

— Gisteren is door Z. M. ontvangen de graaf von Koenigsmarck, ter overhandiging zijner brieven van rappel, als buitengewoon gezant en gevolmagtigd Minister van Z. M. den Koning van Pruissen bij het Nederlandsche Hof.

— In de algemeene vergadering van de orde van advokaten bij den Hoogen Raad der Nederlanden van 19 dezer, onder voorzitterschap van mr. J. C. Faber van Riemsdijk, is overgegaan tot het opmaken van twee voordragten, ter voorziening in de vacatures op 1 october aanstaande, zullende ontstaan door de aftreding van de heeren de Pinto en Wintgens. Eerste voordragt mr. A. de Pinto, mr. J. Kappeyne van de Coppello. Tweede voordragt mr. W. Wintgens, mr. G. Delprat. Deze voordragten zijn aan den Hoogen Raad toegezonden.

— Heden is bij den Hoogen Raad der Nederlanden (burgerlijke kamer) behandeld de zaak van den Burgemeester van Rotterdam, procureur mr. v. d. Jagt, contra J. A. van Winkel, procureur mr. François. Het geldt hier de bekende onteigening van een stoep te Rotterdam, in welke zaak door het Hof in Zuidholland ten nadeele der gemeente Rotterdam is uitspraak gedaan.

De alsnu gestelde questien zijn:

1°, of het Provinciaal Geregtshof van Zuidholland heeft geschonden art. 1902 (burgerlijk wetboek), door den verweerder, oorspronkelijken eischer, te ontheffen van de op hem rustende verpligting om den grond van zijne vordering te bewijzen.

2°, of voornoemd Hof heeft geschonden de artt. 1992 en 1993 in verband met art. 592, en verkeerd toegepast art. 1983 B. W., doordien het Hof, oordeelende dat de nu verweerder den eigendom van de stoep door langdurig bezit en dus door verjaring heeft verkregen, heeft voorbijgezien dat bezit, ten gedoogе, onvoldoende is ter eigendoms verkrijging door verjaring, en

3°, of gezegd Hof heeft geschonden art. 35 der verordening op het bouwen en op de verpligtingen van eigenaars van naburige erven te Rotterdam van 1 mei 1857 — door te oordeelen dat die bepaling alleen voor werken op gemeente-gronden gelegen of daarover uitstekende, geldt. De pleidooijen zijn gevoerd voor den Burgemeester van Rotterdam door mr. Faber van Riemsdijk en voor van Winkel door mr. Stipriaan Luïscius.

Het nemen van conclusie door den advokaat-generaal mr. Gregory is bepaald op den 10 october e. k.

— Heden is voor het Provinciaal Geregtshof in Zuidholland behandeld de zaak van W. J. H. Buningh, oud 31 jaren, kleedermaker te Rotterdam, beschuldigd van diefstallen bij nacht in een bewoond huis door middel van een valschen sleutel en binnenbraak. Er zijn in deze zaak 22 getuigen gedagvaard. Het O. M. wordt waargenomen door den advocaat-generaal mr. François, terwijl als verdediger voor den beschuldigde optreedt de heer mr. Mees.

— Morgen wordt alhier uit Harderwijk verwacht een detachement artilleristen, bestemd voor de dienst in Oost-Indië, bestaande uit 2 onderofficieren, 2 korporaals en 20 manschappen, ten einde onderrigt te erlangen in de behandeling voor het nieuwe geschut.

— Eergisteren avond, ter gelegenheid van het afsteken van vuurwerken in het kamp te Waalsdorp, is door het springen van een granaat een sergeant-majoor vuurwerker zoodanig verwond, dat, naar men verneemt, hem de regterhand is moeten worden geamputeerd.

— Gisteren is een detachement van het 1ste reg. vesting-artillerie uit Delft, bestaande uit een officier, 2 sergeanten, 2 korporaals en 30 kanonniers, naar Waalsdorp vertrokken, tot opruiming van het kamp.

Haarlem 25 *september*. — Aan de heeren Huysman en Lankhuizen, wonende te Raamsdonk, is als minste inschrijvers door het Departement van Oorlog de leverantie van fourrages toegewezen voor de te dezer stede gestationeerde troepen te paard, aanvangende den 1 november a. s. en eindigende ult.° october des volgenden jaars, voor de navolgende prijzen: de 10 ℔ haver 87½ cents, de 10 ℔ hooi 24 en de 10 ℔ stroo 19 cents.

Den Helder 25 *september*. — Volgens de N. Courant van den Helder, bevinden zich hier te Lande twee zendelingen der Mormonen, met het doel om aanhangers te vinden en tot verhuizing naar Amerika over te halen.

Middelburg 24 *september*. — In de heden gehouden zitting van den Gemeenteraad is door Burgemeester en Wethouders een belangrijk voorstel ingediend, strekkende om het zoogenaamde Spui aan den Dam, dat onder verscheidene straten en woningen loopt, met het daaraan grenzende reeds sedert lang aangeslibte molenwater te dempen. Men zoude daardoor waarschijnlijk des zomers uit de kade opstijgende dampen kunnen voorkomen en een aanzienlijk gedeelte grond aanwinnen. Tot dezen arbeid zoude gedeeltelijk moeten strekken de uit het dok der commerciewerf binnen kort uit te baggeren grond. In vele opzigten zoude daardoor een belangrijk werk verrigt worden.

— Daar weldra ook in deze stad eene kraan der firma Sterkman zal opgerigt worden, geheel gelijk aan die, onlangs te Rotterdam geplaatst, doch slechts met een losvermogen van 10.000 ℔, zoo vernam men alhier met genoegen, dat de proefneming aldaar in alle opzigten schijnt voldaan te hebben. De werkzaamheden voor de te maken fondering zijn reeds ver gevorderd.

Breda 25 *september*. — Men verneemt dat de 1ste luitenant Hoogeveen van het 3de in rang overgeplaatst is bij het 6de regement infanterie.

's Hertogenbosch 25 *september*. — Naar men verneemt zal de heer dr. F. B. Trosée zich weldra voor goed alhier met der woon vestigen, ten einde zich aan de voorbereidende werkzaamheden voor het openen der lessen aan de Rijkskweekschool voor toekomstige hulponderwijzers te wijden. Reeds met den 1 dezer maand heeft genoemde heer zijne betrekking van directeur aanvaard. Bij Ministeriële dispositie van 30 augustus jl. werd hij als rector van het gymnasium te Boxmeer eervol ontslagen, terwijl bij dezelfde dispositie de heer dr. L. Robbe tot rector van gemeld gymnasium is aangesteld.

Zalt-Bommel 24 *september*. — Heden werd alhier door den dijkstoel van het polderdistrict Boemelerwaard, boven den Meidijk, aanbesteed: 1°, de reparatie-werken op de rivier de Waal, in twee perceelen. Van het 1ste perceel te Nieuwaal werd aannemer de heer J. W. Blokland, te Hardinxveld, voor *f* 7500, en van het 2de perceel te Rossum A. Smits, te Andel, voor *f* 14,800; 2°, het leggen van een rijspakwerk aan de stoommachine Maas-afdeeling, bezuiden de sluis der natuurlijke lozing te Aalst, welk werk is aangenomen door den heer W. de Vries, te Rossum, voor *f* 1360, en 3°, het leveren van 47 dikke vimmen rijs- of noodhout, in 12 perceelen, welke leverantiën werden aangenomen voor *f* 47 tot *f* 60 per vim.

Nijmegen 24 *september*. — In de Raadsvergadering van ll. vrijdag is besloten het rapport van den gemeente-architect over de laatst waargenomen verzakking der Waalkade aan den Minister van Binnenlandsche Zaken te verzenden. Z. Exc. wordt daarbij verzocht de commissie uit de Koninklijke akademie van wetenschappen, bestaande uit de heeren Conrad en Delprat, nog eens uit te noodigen de gesteldheid der zaak in oogenschouw te nemen, om daaruit middelen tot stuiting te beramen. Uit deze zelfde Raadsvergadering verneemt men ook dat 's Rijks militaire gronden, die bij dat inzakkende gedeelte aan de Kraanpoort behooren, tot wederopzeggens toe ter beschikking van het gemeentebestuur zijn gesteld.

Arnhem 25 *september*. — Voor de veiligheid der gebouwen enz. in de legerplaats te Milligen zal ter bewaking aldaar gestationneerd worden een detachement van de te dezer stede gevestigde bataillons van het 1ste regement infanterie, onder kommando van een onderofficier, welk detachement maandelijks zal worden afgelost.

Groningen 25 *september*. — Heden morgen werden door de commissie voor den Reiderwolderpolder uitbesteed de navolgende werken: 1°, het leggen van een kapitalen zeedijk in den Dollard, van den hoek van Waalkens aan den Stadspolderdijk tot het punt en volgens de rigting, op de kaart aangewezen, lang 2951 ellen, met het leggen van eene houten uitwateringssluis in de Beerster-Mude, en een grondpomp onder die Mude; hierop is ingeschreven door R. Zwolsman, te Kuinre, voor *f* 197,000; — 2°, het leggen van een kapitalen zeedijk, van laatstgenoemd punt tot de Noorderrijte, lang 3780 ellen; hierop is ingeschreven door J. H. Rottinghuis, te Delfzijl, voor *f* 170,000; — 3°, het leggen van een kapitalen zeedijk, van laatstgenoemd punt tot den Dallingeweersterdijk, lang 2670 ellen, met het leggen van eene steenen afwateringssluis in den Dallingweerstersdijk, en de doorgraving van dien dijk; hierop is ingeschreven door R. Zwolsman, te Kuinre, voor *f* 299,000; — voor de drie perceelen in massa is ingeschreven door W. A. Hartogh, te Sliedrecht, voor *f* 835,000. Daar de aannemings-sommen te ver boven de begrooting waren, kon de approbatie niet worden gegund. Nadat er eenige wijzigingen in de voorwaarden waren gemaakt, zijn de perceelen heden middag wederom op nieuw uitbesteed, met de navolgende uitkomst: Op perceel 1 werd ingeschreven door R. Zwolsman, te Kuinre, voor *f* 220,000; terwijl drie biljetten voor de som in massa waren ingeleverd, als: van J. H. Rottinghuis, te Delfzijl, voor *f* 825,000; R. Zwolsman, te Kuinre, voor *f* 820,000, en A. Visser Pz., te Sliedrecht, voor *f* 643,500. De laagste inschrijver is bedankt, zoodat het werk niet is gegund.

Burgerlijke Stand.

ROTTERDAM 26 September.

OVERLEDEN: A. Wijn, jd., 22 j. — W. Werner, vrouw van J. K. Harting, 60 j. — A. L. Plagge, z., 1 j. — A. Berg, . . . , 51 j. — F. Schawacht, man van S. C. Boeset, 56 j. — H. van Teeffelen, vrouw van D. G. Kok, 38 j.

BEVALLEN: J. Timmermans, geb. Weeteling, d. — J. Conijn, geb. Bruyns, z. — J. de Jong, geb. Kramers, z. — A. Glansdorp, geb. van Duuren, d. — M. C. Durivou, geb. Vollebregt, d. — C. Peters, geb. Biecheling, z. — M. Smit, geb. van den Berg, d. — J. J. Jantze, geb. van Heusden, d. — G. M. Deerenberg, geb. Bosman, d. — M. Schravesande, geb. Ek, z.

In lading liggende Schepen.

Te Rotterdam.

BATAVIA en SOERABAIJA, mede voor Passagiers, waartoe hetzelve uitmuntend is ingerigt, het nieuwe, gekoperde Clipper-Fregatschip Dageraad, kapitein J. R. Ulrich; voerende eenen bekwamen Scheepsdoctor en hebbende eene melkgevende Koe aan boord. Adres bij de Bevrachters 't Hoen, Hudig & Co. en de Cargadoors Hudig & Pieters.

BATAVIA, mede voor Passagiers, waartoe hetzelve uitmuntend is ingerigt, het extra snelzeilend Nederl. gekoperd Campagne-Barkschip Æolus, kapit. N. J. de Vries, voerende eenen geëxamineerden Scheepsdoctor en eene melkgevende Koe, om medio October te vertrekken. Adres ten Kantore van Kuyper, van Dam & Smeer en Hudig & Blokhuyzen.

BATAVIA, voor Passagiers en Goederen (om 29 September te vertrekken), het extra snelzeilend Nederl. Clipper-Fregatschip Noordbrabant, kapit. H. R. Bok; hebbende uitstekende Inrigtingen voor Passagiers, Badkamer enz., en voerende eenen geëxamineerden Scheeps-Doctor. Adres bij P. A. van Es & Co.

BATAVIA en SOERABAIJA en eventueel SAMARANG, het snelzeilend gekoperd Fregatschip Catharina Jacoba Henriette (ex Philips van Marnix), kapit. C. J. Tönjes, bijzonder geschikt voor het Laden van Machineriën, Rijtuigen en andere Voorwerpen van grooten omvang, en uitmuntend ingerigt voor Passagiers. Adres bij Hudig & Blokhuyzen en Kuyper, van Dam & Smeer.

BATAVIA, het Nederl. Fregatschip Johannes Lodewijk, kapit. A. H. van der Waal. Adres bij den Reeder J. van Delft, te Overschie, en bij Kuyper, van Dam en Smeer, en Hudig en Blokhuyzen.

BATAVIA en SAMARANG, voor Goederen en Passagiers, het snelzeilend gekoperd Nederl. Barkschip Marinus Willem, kapit. P. van Duyn, hebbende uitmuntende inrigtingen voor Passagiers en voerende eenen geëxamineerden Scheepsdoctor. Adres bij de Cargadoors P. A. van Es & Co.

BOSTON, het Amerik. Fregatschip Fairfield, kapit. B. Hull. Adres bij Wambersie & Zoon.

BREMEN, het Hanoversch Schip Petina, kapitein E. J. Grönewold. Adres bij Seeuwen & Co.

DANTZIG, Nederl. Schooner St. Willebrordus, kapitein H. G. Boekhout. Adres ten kantore van Seeuwen en Co.

DANTZIG, het Nederl. Galjootschip Harmonie, kapit. P. H. Doewes. Adres bij Kuyper, van Dam & Smeer.

DUBLIN, het Engelsch Schoonerschip Janet Shannow, kapit. H. Ring; vertrekt 10 October. Adres bij Hudig & Blokhuyzen.

GENUA, het Nederl. Schooner-Galjootschip Jantina Alida, kapitein D. B. N. Piebes. Adres bij Kuyper, van Dam & Smeer.

GUERNSEY en JERSEY, Eng. Schoener Admiral Windham, kapit. Chs. Allcock. Adres bij Hudig & Pieters.

HONG KONG (direct), voor Goederen en Passagiers, om zeer spoedig te vertrekken, het snelzeilend, nieuw gekoperd Nederl. Brikschip Johanna Frederika, kapit. P. Collenteur. Adres bij de Cargadoors P. A. van Es & Co.

JERSEY en GUERNSEY, Eng. Schoener Seabird, kapit. C. Nuttall. Adres bij Hudig & Pieters.

JERSEY en GUERNSEY, het Eng. Kotterschip Marco, kapit. Fr. Richardson. Adres bij Hudig en Blokhuyzen.

KONINGSBERGEN, het Pruissisch Brikschip Windsbraut, kapit. J. L. Ducros. Adres bij Seeuwen & Co.

MALTA en PALERMO, het Ned. Schoonerschip Vertrouwen, kapit. W. Kal. Adres bij Seeuwen & Co.
NEW-YORK, het Mecklenburger Barkschip Torquato Tasso, kapit. N. W. Bradbering. Adres bij Wambersie & Zoon.
NEW-YORK, het Bremer Fregatschip Helene, kapit. H. Raschen. Adres bij Wambersie & Zoon.
PILLAU en KONINGSBERGEN, het Nederl. Schoenerschip Stella Matutina, kapit. H. J. Beekman. Adres ten kantore van Kuyper, van Dam en Smeer.
SINGAPORE en HONGKONG, om spoedig na arrivement te vertrekken, het Nederl. Brikschip Stella Maris, kapit. A. Leeflang. Adres bij Hudig & Blokhuyzen en Kuyper, van Dam & Smeer, te Rotterdam; de Vries & Co., te Amsterdam, en Loncq & Cool, te Schiedam.
SOERABAIJA (direct), het Nederl. Barkschip Helena, kapit. J. A. van Winkel. Adres bij den Reeder J. van Delft, te Overschie, en bij Kuyper, van Dam & Smeer en Hudig & Blokhuyzen.
STETTIN, het Pruissisch Schoenerschip Louise, kapit. E. W. Eichmann. Adres bij Kuyper, van Dam & Smeer.
STETTIN, het Pruissische Schoenerschip Minna, kapit. J. F. Stower. Adres bij Kuyper, van Dam en Smeer.
STOCKHOLM, het Oldenb. Galjootschip Elise, kapit. R. de Vries. Adres bij Kuyper, van Dam & Smeer.
TRIEST, het Ned. gezinkt Schoenerschip Clasina Aidina, kapit. J. B. Wirtjes. Adres bij Kuyper, van Dam & Smeer.

Vlaardingen.

BILBAO, het Nederl. Hoekerschip Vereeniging, kapit. M. van Noord. Ades bij Kuyper, van Dam en Smeer.
GIBRALTAR, het Nederl. Hoekerschip de Maas, kapit. W. Post. Adres bij Kuyper, van Dam en Smeer.
GIBRALTAR en MALTA, het Nederl. Hoekerschip Koophandel en Zeevaart, kapit. H. den Breems. Adres bij Kuyper, van Dam en Smeer.

Beursberigten.

ROTTERDAM 26 September.

		l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl.	Werk. Schuld 2½ pCt.	63 13/16		
"	dito dito 3 "	76¼		
"	Oblig. H.-Spoor: 4 "	88½		
Spanje	Binnenl. a 6/m. 3 "	47 11/16		
Rusland	Obl. bij Stieglitz 4 "	74 11/16		
"	Obl. bij St. 1854 5 "	82¼		
"	dito 1855.... 5 "	94 11/16		
"	Spoorw. Aand. 5 "	194½		
Oostenr.	Obl. in Metal. 2½ "	24⅝		
"	dito dito 5 "	46⅝		
"	dito Nationale 5 "	55 11/16	55¾	55¾
"	W.-B. bij Goll 4 "	54½		
Amerika,	B.-A. Origineele. "	¼		
Venez.	Obligatien... 3 "	19¼	19 5/16	19¼
"	Obligatien...... 1½ "	10⅛	10⅜	10⅜
Grenada	Obligatien..... 4½ "	15 7/16		
"	Uitgestelde..... 1 "	5¾		
Mexico	Obligatien.... 3 "	25	25 1/16	25 1/16
Equador	Land-Warrants "	4 15/16		
Griekenl.	Oblig. .... 5 "	7 1/16		

Binnenlandsche fondsen zonder prijsverandering. Van buitenlandsche effecten waren Oostenrijksche en Russische Spoorweg-Aandeelen flaauw gestemd, terwijl van Zuid-Amerikaansche de omzet in Venezuela's tot meer gunstige prijzen de meeste levendigheid toonde; Mexicaansche iets flaauwer.

Het Committé der Effecten-Handelaren,
H. A. MARCELIS, *Secretaris.*

Laatste prijzen ten drie ure: Nederland, Aandeelen Holl. Spoorw.-Maatsch., 4 pc., 88½. Portugal, Oblig. te Londen 1856/59, 3 pc., 46 1/16. Rusland, Spoorweg-Aandeelen, f 194½. Oostenrijk, Metalliek, 2½ pc., 24 9/16; dito Nationale, 5 pc., 55 11/16. Grenada, Obligatien, 4½ pc., 15 5/16; dito Obligatien, 1 pc., 5¾. Venezuela, Obligatien, 3 pc., 19 5/16, 19⅜, 19 5/16; dito dito, 1½ pc., 10⅜, 10½, 10⅜. Mexico, Obligatien, 3 pc., 24¾, ⅞, ¾.

AMSTERDAM 26 September.

		l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl.,	Werk. Schuld 2½ pCt.	63⅞	63 15/16	63 15/16
"	dito dito 3 "	76¼	76⅜	76⅜
"	dito dito 4 "	99¼		
"	Amort. Synd. 3½ "			
"	Hand. Maats.	135	135⅛	135⅛
"	O.-I. Leening 4 "	97½		
"	Holl. Spw.... 4 "	88½		
"	Idem Leening 4½ "			
"	M. van Weld. 4 "			
België,	Cert *Rothsch.* 2½ "	54½	54⅝	54⅝
Frankrijk,	Certificaten.. 3 "			
Spanje...	Buitenlands.. 2 "	42¼		
"	dito 3 "	50¼		
"	Binn. a f 6000 3 "	47⅝		
"	Amort. Schuld	17⅛	17⅜	17⅛
"	Bew. v. Coup.	5¾		
Portugal,	Obligatien... 3 pCt.	46 7/16		
"	dito 1856/59. 3 "	45 15/16	46 1/16	46
"	dito Uitgest..	40		
Rusland,	Ob. *Hope en C.* 5 "	102⅜		
"	dito 1828/29.. 5 "	101½		
"	Cert. 1831/33 5 "			
"	d.° 1840..... 4 "	75⅛		
"	d.° *Stieglitz*.. 4 "	74⅜		
"	d.° d.° Nieuwe 4 "	73½		
"	d.° d.° 1855 N. 5 "	94 7/16	94½	94½
"	d.° te Lond. 5 "	91¼		
"	d.° v. Assign.. 6 "			
"	Inschr. dito.. 6 "			
Polen,...	Aand. 1835.. .... f	165		
"	Spw. Oblig... 4 pCt.	71		
Pruissen,	Oblig. 1859.. 5 "			
"	Aand. 1854.. 3½ "			
Oostenr.,	Ob. *Goll en C.* 5 "			
"	d.° dito 4 "			
"	d.° Met. Oude 5 "	46½	46⅝	46⅝
"	d.° N. te Ams. 5 "	69¾	69⅞	69⅞
"	d.° Nat. Met.. 5 "	55 9/16	55 11/16	55 11/16
"	d.° Metalliek. 2½ "	24⅜	24 7/16	
"	W. Ad. fl 250 4 "	191¾		
Braziliё,	1843, £ 100 5 "	99		
Equador,	£ 100 ...... 1 "			
Venez.,..	Obligatien... 3 "	19	19¼	19 3/16
"	Uitgestelde.. 1½ "	10 1/16	10¼	10 1/16
Grenada,	Obligatien... 4½ "	15 5/16	15 7/16	15 5/16
"	Uitgestelde..	5⅝	5 11/16	5 11/16
Mexico,..	Obligatien... 3 "	24 5/16	24¾	24⅜
Illinois	.... 7 "	86⅛		

Rijn-Shares 184. Rusland, Cert. te Londen, 1859, 3 pc., 59⅝; dito bij Hope en Co., 1860, 4½ pc., 89⅞; dito Spoorweg Actien, 5 pc., 194¾, 195¼, 195¼. Weener Bank-Actien, 3 pc., f 657; dito Aand. 1860, 5 pc., 370, 371. Fr.-Oostenr. Spoorw. Obl. bij Hope f 123½. Grenada, 2 pc., 20 1/16, 20¾, 20¾; Griekenland, 5 pc., 6⅞, 7, 7.

Beleening 3, Prolongatie 2½, Disconto 3 pc.

De beurs was heden zeer stil. Holl. fondsen, uitgezonderd 4 pc. gedrukt. Mexic. door winstrealisatiën iets flaauwer.

Laatste prijzen ten 5 ure: Holland, 2½ pc., 63 15/16. Spanje, 2 pc., 42¼; dito binnenl., 3 pc., 47⅝. Oostenr. Metall., 5 pc., 46 9/16; dito Nation., 5 pc., 55½ a 9/16.

Prijzen der Coupons: Metall. f 21.62½; dito Nationale f 29.10. Napelsche f —, div. Eng. per £ f 11.85; 3 pct. Engelsche Russen f 11.85; Fransche f 55½; Belg. f 56; Pruiss. f 34½; Spaansche Piasters f —; dito Coup. per fr. —; Hamb. Russen f 32⅜; Russen in Z. R. f 33; Poolsche in fl. 27⅜; Dollars f 243½.

Speciekoers. — Gouden Specien per Stuk. N. Dukaten f — a f —; Oude ger. d.° f 5.55 a f 5.65; Tien Gulden St. f 9.80 a f 9.90; d.° Eng. Sover. f 11.90 a f 12; d.° Pist. f 9.60 a f 9.70; St. van 20 fr. f 9.35 a f 9.45; Baren Goud en Specien f 11 a f 12 pc. a f 1442.60 per N. ℔ fijn.— Zilveren Specien per Ned. ℔ fijn. Fijne Drittels f — a f —; dito Bar. 1000/1000 950, Zilver van 900 a 850, dito van 800 a 700, dito van 600 a 500, dito van 400 a 300, — f 104.20 a f 105. — Zilveren Specien per Stuk. Pilar. Piast. f 2.55 a f 2.60; Fr. Kroonen f 2.70 a f 2.75; St. van 5 fr. f 2.33 a f 2.36; Brab. Kroonen f 2.65 a f 2.70; Pruiss. Daalders f 1.75 a f 1.78.

LONDEN 25 September.

3 pc. Cons. cont.	93½	a	93	3 pc. Peru	82	a	84
id. id. op tijd..	93½	-	93⅜	4½ pc. id. Urib..	95	-	97
5 pc. Oostenrijk	60	-	65	id. te New-York	89	-	91
dito 1859..	60	-	65	3 pc. Portugal..	46	-	48
4½ pc. België...	98	-	100	5 pc. Rusland ..	99	-	101
5 pc. Braz 1824	100	-	102	4½ pc. idem....	90	-	92
id. 1839/59....	100	-	102	3 pc. idem....	61	-	61½
id. 4½ pc. 1852..	90	-	92	3 pc. Spanje ...	49¾	-	50¼
idem 1858.....	90	-	92	2 pc. idem.....	42	-	42½
6 pc. Buen.-Ayr.	89	-	91	idem Amort....	16½	-	17
6 pc. Chili.....	101	-	104	id. Cert. Coup..	5½	-	6
3 pc. idem.....	70	-	73	5 pc. Sardinië..	80	-	82
5 pc. Denemark.	—	-	—	6 pc. Turkije...	84¼	-	84¾
3 pc. idem.....	82	-	84	idem Nieuwe..	68¼	-	69
2½ pc. Holland.	64	-	65	4 pc. idem.....	101¼	-	101¾
4 pc. idem.....	100	-	101¼	3 pc. Venezuela	19½	-	20½
Equador.......	15½	-	16	idem Uitgest...	10	-	11
id. Land-warr.	—	-	—	Wissel Amst. krt.	11.18¼	a	18¾
4½ pc. Grenada.	16½	-	17½	idem 3 m......	12.½	a	12.1
id. Uitgestelde.	5¾	-	6¼	idem Rott. 3 m..	12.¾	a	12.1
3 pc. Mexico...	25¾	-	26¼	idem Parijs kort.	25.40	a	45
4½ pc. Peru....	97	-	99	idem 3 m......	25.67½	a	72½

Engelsche fondsen gedrukt. Van buitenlandsche was veel handel in Turksche, maar vooral in Mexicaansche, die merkelijk hooger bleven.

PARIJS 25 September.

Frankrijk 3 pc. a cont. 69.20, 69.25; dito op ultimo 69.35, 69.40; dito 4½ pc. a cont. 96.35, 96.45; dito op ultimo 96.50, 96.45. Bank-Actien 2925. Crediet Mobilier 783.75. Rusland 4½ pc. —; dito Spoorweg-Aandeelen 412.50. Napels 5 pc. 71. Spanje 2 pc. —; dito buitenl. 3 pc. Oude —; dito Nieuwe —; dito binnenl. 3 pc. 47¾; dito Passive 17⅛. Oostenrijk 5 pc. —.

De ongunstige stemming van gisteren deed zich aanvankelijk ook nog heden bespeuren. Ten slotte behielden de koopers de bovenhand.

Officiële Wisselkoersen.

ROTTERDAM 26 September.

	2 maanden.	Kort.
Londen....	11.85	11.92½
dito 3/m..	11.80	—
Parijs	55¾	—
dito 3/m..	55 15/16	56¼
Bordeaux.	55½	56
Hamburg.	35	35¼
dito 3/m..	34 15/16	—
Petersb. ..	164	—
Livorno ...	45¾	—
Genua	45⅞	—
Napels	77¾	—
Antwerp..		1 v
Berlijn.....		175.
	6 weken.	Kort.
Frankfort.	99¾	—
Augsburg.	99½	—
Weenen...	83½	—
Triest......	83⅛	—

Disconto 3 en 3½ pc.

AMSTERDAM 26 September

	2 maanden.		zigt.	
Londen....	11.85	g	11.92½	g
Parijs.......	55⅞	g	56¼	g
Bordeaux.	55½	g	—	g
dito ½/m.	56	g	—	g
Hamburg.	35	g	35 5/16	g
Genua	46⅛	g	—	g
Livorno ...	46	g	—	g
Napels.....	78	g	—	g
	3 maanden.		zigt.	
Madrid	240	g	—	g
Cadix......	241	g	—	g
Sevilië.....	236	g	—	g
Bilbao.....	237	g	—	g
Lissabon..	41½	g	—	g
Porto......	41½	g	—	g
Petersb...	163	g	—	g
	6 weken.		zigt.	
Weenen...	85	g	—	g
Augsburg.	99½	g	—	g
Frankfort.	99¾	g	—	g
Rotterdam	⅛.			

Handelsberigten.

ROTTERDAM 26 September.

Tabak. Heden werden uit de eerste hand afgedaan 25 v. Maryland, ex Leila, en 25 v. dito, ex Duisburg.

Granen. Verkocht: Tarwe, per 2400 kil. (127, 128 ℔) witb. Pools. f 405. Rogge zeilende 116, 117 ℔ Petersb. f 226; 118 ℔ dito f 227; 116, 117 ℔ Riga Pools. f 225.

SCHIEDAM 26 September.

Granen. Verkocht: Rogge, 143 ℔ Pernau f 236 cont., f 238 6/w. Gerst, 126 ℔ Libau f 195 cont., f 197 6/w.; 125 ℔ Coursche f 191 6/w.

MOUTWIJN, per Ned. Vat zonder fust f 12 50.
JENEVER, " " " " " - 18.—.
AMST. PROEF " " " " " - 19.25.
Alles zonder de belasting.
SPOELING per Ketel.................. f 1.00.

DELFT 26 September.

Boter. Heden zijn de prijzen geweest f 48 a f 55. — Ter markt zijn verk. 58/4. 613/8 en 62/16 v.

DORDRECHT 26 September.

Granen, Zaden enz. Onze markt was heden van Jar. en N. Zeeuws., Vl. en Overm. Tarwe schraal voorzien, voor beide soorten werd door benoodigden wederom 20 c. hooger prijs ingewilligd. Zomer weinig ter veil en ook wel te verkoopen. Jar. Zeeuws., Vl. en Overm. f 11.60 a f 12, id. afw. en ger. f 10.50 a f 11.20, N. Zeeuws., Vl. en Overm. f 11.70 a f 13.20, id. Zomer f 10.50 a f 11.50. Rogge. Jar. en N. Zeeuws., Vl. en Overm. minder ter veil en tot 20 c. prijsverhooging grif te verkoopen. Jar. Zeeuws., Vl. en Overm. 1860 f 7.80 a f 8.20, N. d.° 1861 f 8.70 a f 9.20. Buitenl. soorten ook duurder betaald, 142 ℔ O. Arch. f 226 en 146 ℔ O. Pruiss. f 246 verhandeld. Gerst. Winter en Zomer Overm. en Zeeuws. tot 20 c. hooger gretig genomen. Zeeuws., Flakk. en Overm. Winter f 5.80 a f 6.90, Zomer d.° f 6 a f 6.60. Spelt wordt steeds weinig aangevoerd en vond tot 10 c. hooger van f 4.20 tot f 4.40 genegene koopers. Haver. Inl. Voeder en Dikke vond tot vorige prijzen meerder vraag. Zeeuws. en Inl. Voeder f 3 a f 3.30, Dikke dito f 3.80 a f 4.30. Boekweit flaauw en lager afgegeven, Bred. op 70 Ned. ℔ van f 232 tot f 230.

Paardenboonen. Zeeuwsche en Overm. niet aangevoerd, zouden f 7.80 tot f 8.50 naar kwaliteit opgebragt hebben. Duive- en Witte Boonen nog niet ter veil. Bruine Boonen weinig ter markt en tot 50 cents hooger van f 15.50 tot f 16.50 wel te verkoopen. Blaauwe Erwten wederom schaarsch aangevoerd; kokende Zeeuwsche en Overm. werden tot f 20 c. hooger van f 11.70 tot f 12 met graagte genomen. Witte Erwten mede duurder; puik kokende Dantziger tot f 9 en Koningsb. voor de mesting tot f 8.50 betaald. Koolzaad weinig aangeboden en aan Olieslagers hooger verkocht; Overmaasch Zakgoed tot £ 69 en zeer mooi gestort van den Zolder tot £ 72½; op 9 vat zonder zaken; in October tot £ 75 en November £ 75½ te koopen. Zomerzaad slechts een partijtje Overmaasch aangevoerd, niet mooi in kwaliteit, tot £ 63 verkocht. Lijnzaad weinig ter veil en hooger gehouden, als 108 ℔ Dantz. niet onder f 340 te koopen. Kanariezaad niet aangevoerd. Raapolie met minder genegen verkoopers en hooger betaald. Vlieg. f 40½ gedaan, 1 Oct. tot dien prijs f 40½, 1 Nov. f 40¾ en 1 Dec. tot f 41 te koopen. Lijnolie prijsh. Vlieg. tot f 36 verhandeld. Raapkoeken tot hooger prijs begeerd en Lijnkoeken beter te verkoopen. Harde Raapkoeken f 88 a f 90, id. Lijnkoeken f 130 a f 135, zachte id. f 145 a f 150, per 1040 st.

GOUDA 26 September.

Veemarkt. Groote aanvoer; tot lagen prijs was slechts op te ruimen. De boeren beginnen te klagen over den voortdurenden regen, en zullen bij aanhouden daarvan genoodzaakt zijn hun Vee spoedig te moeten stallen.

AMSTERDAM 26 September.

Suiker. Van Ruwe zijn gisteren verkocht 662 kr. Java n.° 15 tot f 37 opgeslagen.

Kruidenierswaren. De heden gehouden veiling is als volgt afgeloopen: 802 k. geconf. Gember grootendeels verk. tot 60 c.; 38 v. zoete Barbarijsche Amandelen verk. tot f 28¾ a f 29.

Granen. Tarwe. Heden verkocht 130 ℔ bonte Poolsche f 395. Rogge. Op levering: Oct. f 218; Maart f 223.

Koolzaad. Tegen Vrijdag a. s. zijn in veiling aangeslagen ca. 30 last Mecklenb. Rubs alhier in schuiten liggende.

Weerkundige Waarnemingen op 20 September 1861. — 8 uur v. m.

NAMEN der PLAATSEN.	BAROMETER te Maastricht en verschil.	WIND. rigting.	WIND. kracht.	TEMPERATUUR.	TOESTAND DER Lucht.	TOESTAND DER Zee.
	Millim.			*Celsius.*		
Hartlepool......	— 15. 0	N.N.W.	—	+ 11. 1	schoon.	slecht water.
Groningen......	— 1. 5	Z.t.W.	1	+ 10. 8	—	—
Helder.........	— 4. 1	Z.	6	+ 11. 5	—	—
Vlissingen	— 2. 5	Z.W.	12	+ 12. 0	—	—
Maastricht......	752. 4	W.Z.W.	3	+ 12. 4	—	—
Portsmouth	+ 2. 7	N.	—	+ 15. 0	schoon.	—
Plymouth.......	+ 3. 5	W.N.W.	ligte bries	+ 12. 8	schoon, dampig.	slecht water.
Havre..........	— 0. 3	W.	25	+ 13. 0	regen.	ruw.
Parijs..........	+ 0. 6	W.Z.W.	zwak.	+ 10. 2	zw. bew., gister onw. reg.	—
Brest	+ 3. 2	W.	0	+ 10. 0	zwaar bewolkt.	ruw.

Alzoo grootste verschil in Nederland M 4. 1 H; generaal idem Pl 18. 5 Ha.

Verwacht harde Westelijke wind.

Scheepstijdingen.

Brouwersh. *Aangek.*
26 sept. *T. D. Marshall,* Hodge, Passaroeang (vertrok n. Helvoet)
Stad Dordrecht (st.), Londen
Martin Luther, Wilson, Sunderland (opgez. n. Helvoet)
Schoonderloo, Otto, Hellevoetsluis
Vertrokken.
Enyo, Bedlington, Middelburg
(W.—W. t. N.)

Hellevoet (W.) *Aangek.*
26 spt. *Nautilius,* Schweers, Kaap Haïti
Jenneke Hendrika, Pik, Terranova
Gipsy (st.), Londen
Lord Raglan (st), Newc.
Jane, Scarp. d.°
Mersey, Petrie, Lybster
Koophandel & Zeevaart, den Breems, Lissabon
Black Agnes, Smith, Peterhead
Vertrokken.
26 *Rotterdam* (s), Marseille (is achter de Kwak geankerd)
Prins v. Oranje (st.), Duinkerken
Schoonderloo, Otto, Brouwershaven
Nederwaard, Kwakkelstein, d.°
De *Rotterdam* (st.) is in zee gestoomd.
Zeilklaar.
Beduino, Cafiero, Napels

Brielle *Vertrokken*
25 sept. *Ocean Queen* (st), Hull
26 *Concordia* (st.), Londen
Aangekomen
Ary Scheffer (st.), Havre
Enchantress (st.), Hull
(W. — N. W.)

Maassluis (W.)
26 sept. Niets gepasseerd.
De *Hinda* is naar Hellevoetsluis opgezeild en de *Houthandel* buiten geank.

Texel (Z. Z. W.) *Aang.*
24 spt. *Margretha Arendina,* de Jonge, Ismaïl
25 *Preciosa,* Ouwehand, Lissabon
Magnet (st.), Londen
Honor, Hodge, Newc.
Staffort, Taylor, Sunderl.
26 *Eagle',* Butcher, Akyab
Ondine (st.), Bordeaux
Vertrokken.
25 *El Norte* (s), de Arritola, Bilbao
Drie Gebroeders, Kaspersma, Londen
Nora (st.), d.°
Zenobia, Bloom, Yarmth.
Niord, Johansen. Frederikstad
Adelgunde, Lange Drammen

Vlie *Aangekomen*
24 sept. *Vixen,* Frampton. Riga n. Dordrecht (als bijlegger)
Ida, Wolkammer, Dantz.
Gustaaf, Oldenburger, Oudsoen
Vertrokken.
25 *Union,* Poulsen, Dantzig
Diamant, Melfs, avontuur

Vlissingen *Aangek.*
25 sept. *Regina Maria.* Wegener, B.-Ayres
Orwar Odd, Due, d.°

—o—

Java (Per Telegraaf)
Aangekomen.
vóór 14 aug. *Eersteling,* de Zeeuw Baggus, Rott.
S. van Heel, Dietz, d.°
Bantum, v. d. Bolck, Singapore
Zes Gezusters, Rutgers, Sunderl. n. Singap.

Corfu *Aangekomen*
14 sept. *Cornelia* (s), Triëst

Livorno *Aangekomen*
19 sept. *Bérénice* (s.), Amst.
Rhône (st.), Rotterdam

St. Sebastiaan *Aang.*
18 sept. *Anna Margaretha,* Olthoff, Rotterdam

Queenstown *Aangek.*
23 sept. *Vertrouwen,* Teensma, Buen.-Ayres

Liverpool *Aangek.*
24 sept. *Thomas Varcoe,* Kellow, Rotterdam
Pelican (st.), d.°
Uitgeklaard.
24 *Julia,* Rauchenberg, Batavia en Soerabaija

Cardiff *Vertrokken*
22 sept. *Emma,* Huygens, Rio-Grande

Falmouth *Aangek.*
24 sept. *Livia,* Leoni, Gioja n. Rotterdam
Jonge Willem, Pieper, Ismaïl
Vertrokken.
24 *Gloria,* Laasch, (v. Ismaïl) Amsterd.
Agnes, Wiedtmann, (v. Eupatoria) Rott.

Pentewan *Vertrokken*
23 spt. *Ganymede,* Johnson, Dordrecht

Par *Zeilklaar*
24 sept. *Union,* Chappel, Dordrecht
Lindeflor, Lewcock, d.°
Favourite, Burgell, d.°

Portland *Binneng.*
24 sept. *Ommelanden,* Wieringa, Hamburg n. Monte-Video (alles wel aan boord)

Bij **Wight** *Aangek.*
24 sept. *Balmoral* (st.), Rotterdam n. Bristol

Deal *Binneng.*
24 sept. *Jantje Holscher,* Joosten, Dantzig naar Bordeaux

Londen *Aangekomen*
24 sept. *Annegiena,* Blouw, Pernau

Gravesend *Aangek.*
25 sept. *Jantje Wilkens,* Hotze, St. Petersb.

Harwich *Aangek.*
24 sept. *Thames,* Ford, Rotterd. n. Ipswich

Yarmouth *Aangek.*
24 sept. *Traveller,* Holt, Dordrecht

Grimsby *Vertrokken*
24 spt. *Traveller,* Blanchard, Rotterdam

Hartlepool *Aangek.*
23 sept. *Glance,* Compton, Schiedam
24 *Fanny,* Nielsen, Rott.

Middlesbro' *Aangek.*
24 sept. *Norfolk Tar,* Bunting, Rotterd.
Middlesborough (s), Dordt

Sunderland *Aangek.*
23 sept. *Edith,* Bird, Dordt
24 *Echo,* Mordey, Rott.
Leo, Emmerson, Schied.

Shields *Aangekomen*
24 sept. *Beerta Hendrika,* Stuit, Harlingen
Fifteen, Lord, Rott.
Naples Packet, Dixon, d.°

Newcastle *In lading*
22 sept. *Cornelia,* Stasse, Bergen

Charlestown *Aang.*
21 sept. *Hillechiena,* Gruppelaar, Leith
Dorothea, Sörensen, Schiedam

Helmsdale *Vertr.*
19 sept. *Volunteer,* Fotheringham, Rott.

Hamburg *Aangek.*
24 spt. *Elise,* Lange, Amst.
Vrouw Maria, Hoekstra Brussel

Harburg *Aangekomen*
23 sept. *Wieka,* Eefting, Girgenti

Cuxhaven *Uit zee ter.*
24 sept. *Maria,* Tent, Rostock n. Amsterd.

Bremerhaven *Aang.*
23 spt. *Vrouw Sjouke,* Voss Amsterdam

Hoyer *Vertrokken*
23 sept. *Zwaantje,* de Vries. Amsterdam

Neustadt *Vertrokken*
19 sept. *Elise,* Boye, Holland

Wolgast *Vertrokken*
23 sept. *Agatha Jacobina,* Kramer, Holland

Stettin *Aangekomen*
24 sept. *Eetina,* Oldenburger, Wick

Swinemunde *Aang.*
24 spt. *Burg. Huidekoper* (s). de Jonge, Amsterd.

Rugenwalde *Vertr.*
22 sept. *Lubbegina,* Borgman, Dantzig

Stolpmünde *Vertr.*
17 sept. *Grietje,* Hes, Zwol

Dantzig *Vertrokken*
23 sept. *Maren,* Andreasen, Amsterdam
Rieka, Puister, d.°

Kroonstad *Vertr.*
19 sept. *Tjallinga Aurelia,* Fekkes, Amsterdam

Elseneur *Aangek.*
23 sept. *Verena,* Jacobsen, Sundswall n. N. Diep
Gepasseerd.
22 *Jonge Jan,* Vermeulen, Nerva n. Purmerend
Castor, de Jonge, St. Petersb. n. Amst.
23 *Catharina,* Willinga, n. de Oostzee
Spruit, Pott, Riga n. de Maas

Tonningen *Aangek.*
21 sept. *Domina,* Wolters, Amst. n. Svendborg
Jantje Martens, Ates, Stolpemunde n. Rott.
Johanna Christina, Westerbrink, Koningsb. naar de Maas
22 *Frau Johanna,* Jacobs, Amsterdam
Triton, Timmen, d.°
Zwei Gebr., Doyen, d.°
Vrouw Elisabeth, Top, Koningsb. n. Rott.
Tweeling, Schoemaker, Wordingb. n. Holland
Adler, Kröger, Stralsund n. de Maas
Hinderkina Jantina, Koning, Stolpemunde n. Rotterdam

—o—

Vlie 25 sept. De Eng. schooner *Elizabeth Richard* kapit. W. Roberts, v. Leith, met dakpannen naar Bremen, gisteren nacht op de Horst gestrand, zal waarschijnlijk afgebragt kunnen worden.

Vlissingen 25 sept. Het schip *Emanuel,* kapit. Paulsen, van Windau naar Ostende, is lek alhier binnengeloopen.

Tonningen 24 sept. De Nederl. tjalk *Fockiena Emmagiena,* schipper Folkers, van Stockholm naar Antwerpen, is zwaar lek alhier binnengeloopen; moet lossen om te repareren. — Zeer vele naar de Noordzee bestemde schepen liggen wegens stormweder en tegenwind op de Eider, hier en in den omtrek.

Calmar 24 sept. Het Ned. schip *Catharina,* kap. Rozema, van St. Petersburg met lijnzaad naar Kopenhagen, is heden nacht op Oeland gestrand.

Ramsgate 24 sept. Binnengeloopen het Ned. schip *Jacob Junior,* kapit. Bakker, v. Newcastle naar Livorno, hebbende op de Leman en Ower Sands gezeten, doch is zonder assistentie afgekomen en maakt weinig water.

Fowey 24 sept. Gisteren liep alhier binnen de Ned. brik *Anna Lena,* kapit. Zaal, v. Amst. n. Suriname, 11 d. reis, met verlies van stengen, ra's, zeilen en rondhout, hebbende in het Kanaal hevige stormen doorgestaan.

Dartmouth 24 sept. Binnengeloopen *Triton,* Munnix, v. Amsterdam n. Livorno, zijnde reeds bij Lezard geweest doch teruggestormd.

—o—

Gepraaid:
16 sept., op 43° NB. en 14° WL., eene Ned. brik, toonende vlag met n.° 752 (*Equator,* ter Marsch, v. Amst. n. Havana).

—o—

25 sept. De wind te **Falmouth** NW., stormig, en te **Deal** W.

—o—

Rotterdam *Uitgekl.*
25 spt. *Catharina Charlotte,* Eisinga, Stockton
Marianne, Vlas, Engeland
Tweelingen, Middel. d.°

Amsterdam *Vertr.*
25 spt. *Louise Roeloffiene,* Sybrandi, Soerabaija

—o—

Rivierberigt.

Rotterdam. Hoog water 27 sept.: 1ste getijde 8 ure 26 min.; 2de get. 8 ure 50 min.

Arnhem. Waterhoogte 25 sept. 1.35 el.

Keulen. Rijnhoogte 25 sept. 7 v. 9 d. Rijnl.

Aangekomen 25 sept.: H. Berns van Amsterdam met 4087 ctr.; F. Holz met 4323 en W. Dormölen met 2210 ctr., beide van Rott.; L. Dahmen met 3325 ctr. van Dordrecht.

—o—

Aangek. Passagiers.
Te Nieuwe Diep:

Van Suriname, per *Plata,* kapit. Meijer: de heeren M. C. op den Noord, militair apoth.; D. H. Lobding, echtg. en kind; mej. M. D. C. E. Wolff.

Vertrokk. Passagiers.
Van Amsterdam:

Naar Batavia, per *Gelderland,* kapit. Gaaff: de heer Verwoert met echtgen. en twee dochters; mevr. E. Dorrepaal-Coenen; mevr. de wed. Nauta en dochter; eene Jav. bediende.

Cargalijsten.

Rotterdam.

LEITH, Volunteer, J. Cairns. — 1 b. Vloerkleed, P. A. van Es en Co.; 9 k. Schoenen, Allan en Co.; 31 b. Geren enz., C. L. Ringrose en Co.; 150 t. Gietijzer, J. B. Crol en Co.; 11 v. Prussiate, H. Braakman en Co.; 250 t. Haring, Seeuwen en Co.; 6 oksh. Lampzwart, C. G. v. Houten; 5 b. Manufacturen en 3 k. Wijn enz., C. Hemmann en Co.; 180 z. Bouten, Ned. Stoomb.-Maatsch.; 1 f. Bier en 28 k. Schoenen, G. P. Ittmann en Zn.; 3 k. dito, Boomer en Co.; 2 b. Linnen, J. H. Claus en J. Raulino; 25 v. Haring, P. van Rossem en n.; 7 b. Manufacturen, van der Kun en van Schelle; 20 t. Gietijzer, Order.

ARCHANGEL, Louise, F. Jensen. — 800 v. Pek en 500 v. Teer, H. H. Roelofs Heyrmans.

KONINGSBERGEN, Fides, H. Rasmussen. — 4113 sch. Rogge en 170 st. Matten, Order.

RIGA, Franz en Ernst, T. N. Möller. — 1 lading Balken, A. van Stolk en Zonen.

Amsterdam.

PADANG, Johanna, Ouwehand. — 2625 b. Koffij, 1232 b. Zwarte Peper, 238 b. Sagomeel, 300 p. Cassia, 261 Koe-, 145 Buffelhuiden en 448 boss. Bindr., J. Bargo.

SURINAME, Plata, Meijer. — 11 v. Suiker, Fraissinet en van Baak; 16 b. Katoen, Kerkhoven en Coutinho; 18 b. dito, 16 st. Hout en 20 b. Cacao, Charbon en Zn.; 37 v. Suiker, 21 b. Cacao, 4 v. oud Koper, 341 st. Hout en 1 partij oud Lood, Order.

GALATZ, Remilia Johanna, Schotema. — 484 chilos Rogge, J. Prins, te Wormerveer.

LONDEN, Phoenix, Gowers. — 1 lad. Rijst, Order.

LONDEN, Lizzi Lee, Smith. — 2800 b. Rijst, Order.

LONDEN, Dieverdina Alida Pot, Top. — 1 l. Rijst, Order.

ARCHANGEL, Elize, Kneppe. — 1643 tsw. Lijnzaad, G. Fikenscher; 60 b. Vederen, Order.

ARCHANGEL, Ludwig en Elise, Folts. — 1327 tsw. Rogge, G. Fikenscher.

PETERSBURG, Wilhelmine Drent, Keun. — 1073 tsw. Rogge, Eltzbacher en Co.

PETERSBURG, Medea (st.) — 205 b. Bedvederen, Gebr. Peters; 295 b. Haar, H. F. G. Kratzenstein; 150 v. Potasch, Merrem en Co.; 300 st. IJzer, W. Bernett en Co.; 4 coll. Droogerijen, van Enst en Dijk; 42 tsw. Rogge, Order.

PETERSBURG, Cornelia Louisa, Cazemier. — 1382 tsw. Rogge, W. & J. D. Lulofs.

WISMAR, Paul Marty, Schultz. — 1 l. Raapzaad, Order.

BOGENSEE, Aurora, Martinussen. — 1040 t. Raapzaad, Eltzbacher en Co.

LONDEN 25 September.

Suiker onveranderd doch met mindere vraag voor W.-I.; bruin Mauritius 33/6 a 34/3, half greinig 39/6 a 40/9. Geraffin. schaarsch en iets hooger; bruine lompen 49/, V O Crushed in vaatjes 32/. — *Koffij.* Native Ceylon prijshoudend, goed ord. klein 67/; Plantage vast; middl. licht groenachtig 78/ a 80/6, laag middl. en middl. grijsachtig 75/6 a 79/, goed 84/. — *Thee.* Mooije nieuwe Congo 2/8, goede Shipping dito 11 a 11½ d. — *Rijst* stil; wit Bengal 13/9, laag 11/. — *Peper.* Zwarte Singapore prijshoudend, witte ¼ a ½ d. hooger. — *Katoen* zeer vast in prijs. — *Cochenille.* Mexicaansche 2 a 3 d. en Honduras 1 a 2 d. lager. — *Jute* prijshoudend; 5433 b. werden verkocht van £ 12.12/6 a 21. — *IJzer.* Schotsch Giet- stil 50/4½ a 50/6. — *Zink* vast £ 18.10. — *Oliën.* Lijn- flaauw 34/; Raap- stil; Cocos- stil 46/ en 47/; Palmprima 43/6; Terpentijn- met goeden handel 59/ a 60/. — *Talk* vast; loco 47/, Oct./Dec. 47/6, Voorjaar 48/ a 48/6.

Graanmarkt. Inl. soorten heden weinig, doch buitenl. veel aangevoerd. Eng. Tarwe vond koopers tot vorige prijzen. Buitenl. stil, doch niet lager. Amerik. Meel flaauw. Gerst, Erwten en Boonen onveranderd. Goede Haver vond koopers tot de prijzen van ll. Maandag. Zaden als voren. Aanvoer te Londen gisteren en eergisteren: Tarwe 7810 q., Gerst 1960 q., Haver 20,660 q., Meel 440 zakken en 2060 vaatjes.

LIVERPOOL 24 September.

Suiker met goede vraag, doch geringen omzet der hooge vraagprijzen. — *Rijst.* 3200 b. oude Rangoon verk. tot 10/, 1367 b. low a ord. Ballam tot 9/3 a 9/9 en 8000 b. Madras a 11/. — *Peper.* Zwarte 4⅛ d. — *Sagomeel* 17/. — *Lijnzaad.* Bombay 62/9 a 63/3.

ANTWERPEN 25 September.

Koffij vast; 2 a 300 b. St. Domingo werden verkocht tot 44½ c. — *Granen* stil. — *Oliezaden* prijshoudend. — *Hop.* Nieuwe fr. 86 a 87. — *Cocosolie.* Cochin *f* 30½ cons. — *Harst.* Bruine Amerikaansche *f* 6 a *f* 6½, licht gele *f* 7. — *Rijst* vast; verkoopen 1000 balen Java. — *Suiker* *f* ½ hooger. — *Terpentijn* vast.

HAVRE 23 September.

Katoen. De verkoopen ll. zaturdag bedroegen 6550 b. Heden is de markt in zeer willige stemming en men betaalt tot zelfs 6 fr. boven onze laatste prijscourant; zeer laag New-Orleans werd verkocht tot fr. 126 en laag tot fr. 134. In die verhouding werden tot 3 ure 11,200 b. afgedaan. — *Huiden* met redelijke vraag tot vaste prijzen; B.-A. gez. Saladeros Ossen- fr. 71, M.-V. dito Koe- fr. 67, New-York gez. fr. 42. — *Wol* onveranderd.

AVIGNON 22 September.

Meekrap. Onze markt heeft geene noemenswaardige verandering ondergaan, alleen gaat er iets meer om. Prijzen zijn vast; voor Wortelen rosé 30 m. fr. 34 a 35½, 18 m. fr. 33 a 34; Palud 30 m. fr. 41 a 42, 18 m. fr. 40 a fr. 41, gemalen SFFFR fr. 45, SFFFF fr. 54 a 55; Napolitaansche 18 m. fr. 40, 30 m. fr. 42.

HAMBURG 25 September.

Koffij onveranderd, alleen met omzet voor consumtie. — *Zink.* Afgedaan 1000 ctr. loco tot ult. October a 12 m. 4 sch. — *Raapolie* per Oct. 26.10, per Maart 27.4. — *Granen.* Tarwe in loco stil en af buitenl. zeer stil. Rogge in loco onveranderd, af Koningsb. 80 ℔ per voorjaar op 86/87 rth. gehouden.

St. PETERSBURG 9/21 September.

Onze markt blijft in dezelfde stemming. — *Talk.* Gele la Kaarsen- loco zr. 48 met verkoopers, per September zr. 47½, koopers zijn geretireerd. — *Potasch.* la Casan zr. 24. — *Hennep* vast, met goede vraag voor mooije soorten; rein zr. 29½ a 31, uitschot 28, half rein 25½ a 26, snuit 18. — *Hennepolie* loco zr. 3.5. — *Wissel* op Amsterdam 168½ a ¼.

Advertentiën.

Op heden den drie en twintigsten September 1800 een en zestig, ten verzoeke van 1°, den Heer LEENDERT VAN DORSTEN, *Chirurgijn* en *Verloskundige* te Delft, als in huwelijk hebbende CHARLOTTE LOUISE VAN ASPEREN, en 2°, den Heer CHARLES ALBERTUS VAN ASPEREN, wonende te Delft, ten deze domicilie kiezende ten Kantore van den Procureur Mr. *J. B. L. WENTHOLT*, wijnde aan de Glashaven, wijk 1, n.° 364, te Rotterdam, en die in deze als Procureur voor hen in regten is occuperende, heb ik Ondergeteekende *JOHAN COENRAAD LACH*, Deurwaarder bij de Arrondissements-Regtbank te Rotterdam, wonende aldaar in wijk 5, n.° 561, krachtens verlof van de Arrondissements-Regtbank te Rotterdam, verleend bij Vonnis van den 9 September 1861 (behoorlijk geregistreerd), in verband met eene beschikking dierzelfde Regtbank van 24 December 1860 (mede behoorlijk geregistreerd).

Voor de derde maal Gedagvaard:
ALBERT FERDINAND VAN ASPEREN, *Zeevarende*, gedomicilieerd te Bergambacht, doch wiens tegenwoordige verblijfplaats is onbekend, mijn exploit doende aan het Parquet van den Edel Achtbaren Heer Officier van Justitie bij de Arrondissements-Regtbank te Rotterdam en aldaar sprekende met den Edel Achtbaren Heer Mr. *J. H. W. SWELLENGREBEL*, Officier van Justitie, die het origineel voor gezien heeft geteekend, om:

Aangezien de Gedaagde, Broeder mijner Requiranten, nu reeds jaren geleden als Zeeman is vertrokken naar Californië, zonder order op zijne zaken te hebben kunnen stellen of volmagt achter te laten;

Aangezien er sedert het jaar 1852 geene tijding meer van hem is ontvangen en hij dus vermoedelijk is overleden.

Op Maandag den dertigsten December 1800 een en zestig, des voormiddags ten *tien* ure te verschijnen ter teregtzitting van de Arrondissements-Regtbank te Rotterdam, zitting houdende in het Paleis van Justitie aan het Haagscheveer aldaar, ten einde, of in persoon of door iemand voor hem, van zijn aanwezen te doen blijken, zullende mijne Requiranten bij gebreke daarvan concluderen, dat bij vonnis van genoemde Regtbank worde verklaard dat er regtsvermoeden van des Gedaagdes overlijden bestaat sedert 31 December 1852, met veroordeeling van den Gedaagde in alle de Proceskosten.

En heb ik Deurwaarder voornoemd een afschrift van dit exploit ter hand gesteld aan voornoemden Ambtenaar van het Openbaar Ministerie, een tweede afschrift daarvan aangeplakt aan de voorname deur der Vergaderplaats van genoemde Regtbank en aan het Gemeentehuis van Bergambacht; zullende wijders dit exploit worden geplaatst in de Nederlandsche Staats- en Rotterdamsche Couranten.

De kosten zijn twee Gulden vijf en zeventig Cents, buiten de Verschotten en den afstand.

(get.) J. C. LACH, Deurwaarder.

Gezien door ons Officier van Justitie heden den drie en twintigsten September 1800 een en zestig.

(get.) SWELLENGREBEL.

Geregistreerd te Rotterdam den 23 September 1861, deel 83, folio 75, verso vak 2, een blad geen renvooi. Ontvangen voor regt *f* 0.80, voor 38 opcenten *f* 0.30½, te zamen eene Gulden tien en een halve Cent.

De Ontvanger,
(get.) v. BERKEL.

Voor copie conform,
WENTHOLT, Procureur.

Bij Exploit van den Deurwaarder J. C. LACH te Rotterdam, van 25 September 1861, geregistreerd, is aan **WOUTER TAATS**, op de wijze voorgeschreven bij Artikel 4, n.° 7, van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering, beteekend het Vonnis ten zijnen laste gewezen door de Arrondissements-Regtbank van Rotterdam, den 9 September 1861.

CASTANIEN, *Procureur.*

HANDLIGTING.

Bij Acte, verleden voor den Kantonregter te Sommelsdijk, provincie Zuidholland, den 24 September 1861, behoorlijk geregistreerd, is door JOSEPH DROMER, *Inlandsch Kramer*, wonende te Middelburg, **Handligting** verleend aan zijnen Zoon **LEENDERT DROMER**, tot het drijven van **Handel in Manufacturen en andere Ellegoederen**, benevens alle Handelsartikelen, zoomede over zijne Inkomsten te beschikken en met anderen te contracteren.

Sommelsdijk den 25 September 1861.

De Griffier bij gen. Kantongeregt,
(get.) F. C. ARMSTRONG.

ACADEMIE
VAN
BEELDENDE KUNSTEN EN TECHNISCHE WETENSCHAPPEN.

Wanneer **LEERLINGEN** nog verzuimd hebben om zich voor de Lessen aan te geven, zoo kan die aangifte nog geschieden op **Zaturdag 28 dezer**, des avonds van *zes* tot *negen* ure, in het Gebouw der Academie. *Na dien tijd* worden geene Leerlingen, hetzij Oude of Nieuwe, meer tot de Lessen toegelaten, tenzij schriftelijk bewezen werd, dat zij door Ziekte of tijdelijke afwezigheid uit de Stad verhinderd werden om zich aan te melden.

Het Bestuur der Academie voornoemd,
in Zijnen naam,

Rotterdam 18 *September* 1861. C. G. SCHUTZE VAN HOUTEN, *Lid en Secretaris.*

Vaderlandsch Fonds
TER AANMOEDIGING VAN 'S LANDS ZEEDIENST,
opgerigt in 1781.

Gratificatien-Betaling op MAANDAG den 7 OCTOBER 1861, ten *elf* ure, te Amsterdam en elders bij Commissarissen van genoemd Fonds.

In het drukste gedeelte der Stad wordt **ter Overneming** aangeboden een drukke

KRUIDENIERS- EN GRUTTERSWINKEL,

een Burger Beataan opleverende. Adres, met *gefrankeerde* Brieven onder letter A, aan het Bureau dezer Courant, Hoogstraat 10—77.

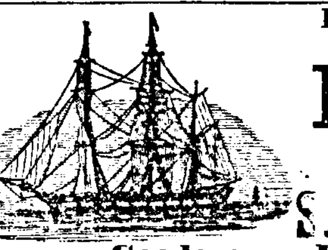

Ligt in Lading
NAAR
Batavia
EN
SAMARANG,
voor **Goederen en Passagiers,**
het snelzeilend gekoperd Nederlandsch BARKSCHIP *MARINUS WILLEM*, Kapt. P. VAN DUYN; hebbende uitmuntende Inrigtingen voor Passagiers en voerende eenen geëxamineerden Scheepsdoctor.

Adres bij de Cargadoors P. A. VAN ES & Co.

STOOMBOOTVAART
OP
SCHOTLAND,
voor PASSAGIERS en GOEDEREN.
Naar LEITH

het Stoomschip **VOLUNTEER**, Kapitein JOHN CAIRNS, vertrekt **Zaturdag 28 September**, des morgens vroeg.

Adres bij G. LEVINGSTON & ZOON en J. A. HOUWENS, Agenten te Rotterdam, en bij DONALD R. MACGREGOR, Agent te Leith.

STOOMBOOTDIENST
TUSSCHEN
ROTTERDAM en BERGEN,
via HULL.

Het Stoomschip **ANNA**, Kapit. **J. B. Altona**, zal van hier naar **BERGEN** (*via Hull*) vertrekken DINGSDAG 1 October, des morgens vroeg.

Adres bij de Agenten *D. BURGER & ZOON.*

STOOMBOOTVAART
TUSSCHEN
ROTTERDAM en HULL.
Voor Passagiers en Goederen.

De Rader-Stoomboot **SEA GULL**, Kapitein J. LEETHAM, vertrekt van ROTTERDAM naar HULL **aanstaanden Zaturdag, DES NAMIDDAGS.**

Adres bij *J. B. CROL & Co.*

NEDERLANDSCHE STOOMBOOT-REEDERIJ.

Zomerdienst van af 24 Mei 1861.
DAGELIJKSCHE DIENST tusschen ROTTERDAM-MANNHEIM.
AFVAART: BOOMPJES.

Van ROTTERDAM	naar	NIJMEGEN en EMMERIK,	's morgens ten	**10** ure.
„ EMMERIK	„	KEULEN,	„	**7** „
„ KEULEN	„	MAINZ,	's nachts	**12** „
„ MAINZ	„	MANNHEIM,	's morgens	**4** „
„ MANNHEIM	„	MAINZ,	's middags	**3** „
„ MAINZ	„	KEULEN,	's morgens	**7** „
„ KEULEN	„	NIJMEGEN,	's avonds	**8** „
„ NIJMEGEN	„	ROTTERDAM,	's morgens	**9** „

		Enkele Reis. G. K.	Enkele Reis. V. K.	Heen en terug. G. K.	Heen en terug. V. K.
VRACHT: Van ROTTERDAM naar	NIJMEGEN	*f* 1.80.	*f* 1.20.	*f* 2.70.	*f* 1.80.
„ „ „	KEULEN	*f* 4.70.	*f* 2.95.	*f* 7.—.	*f* 4.70.
„ „ „	MANNHEIM	*f* 9.35.	*f* 5.85.	*f* 14.60.	*f* 9.95.

De Stoombooten dezer Reederij hebben op het Dek **Glas-Paviljoen** en ieder **2 Slaapkamertjes,** welke laatste voor *ééne* Reis *af te huren* zijn.

TANDMIDDELEN van J. P. LAROZE:

Elixir, Poeder, Opiat.

Het **Elixir** „au quinquina, Pyrèthre et Gayac," is van erkende voortreffelijkheid:

1°, om de natuurlijke blankheid der Tanden te bewaren en het Tandvleesch in gezonden toestand te houden, werende alle verslapping, zwelling, scorbutique aandoeningen en alle ontaarding van het gebit;

2°, om zijne dadelijke en zekere werking tot tegenhouding der Caries en wegens zijne onbetwistbare speciale kracht, waarmede het onmiddellijk alle Tandpijnen stilt.

Het **Tandpoeder**, van gelijke zamenstelling als het Elixir, en bovendien tot basis hebbende de Engelsche Magnesia, belet onzuivere bedervende stoffen zich aan de Tanden aan te zetten, verhindert daardoor het verkalken, afbrokkelen en uitvallen.

Het **Opiat**, mede uit dezelfde stoffen zamengesteld, vereenigt met de eigenschappen van het Elixir en het Poeder eene krachtige stimulerende werking, waardoor 't het beste voorbehoedmiddel wordt voor de aandoeningen des monds.

De flacon Elixir of Poeder 1 fr. 25 en het potje Opiat 1 fr. 50 cts.

Men adressere zich regtstreeks te Parijs aan J. P. LAROZE, rue de la Fontaine Molière, n.° 39bis. In Holland, Dépôt-Generaal bij H. H. ULOTH, Apotheker, Zeedijk, te Amsterdam; te 's Gravenhage, bij CREMAN; te Rotterdam, Wed. D. KOSTER, Hoogstraat; te Utrecht, REUSSER; te Zwolle, ELEVELD & ZOON; te Middelburg, VAN DE KAMER.

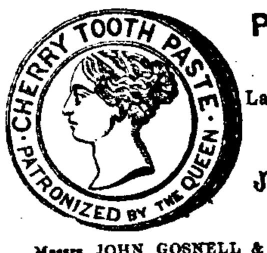

PÂTE DE CERISES,
POUR LES DENTS.
La meilleure marché et la meilleure préparation pour les dents.
Seuls propriétaires,
JOHN GOSNELL & CO.,
à Londres.

Messrs JOHN GOSNELL & Co., Parfumeurs de S. M., seront heureux d'exécuter les ordres qui leur seront adressés, et d'appointer des Agents pour la vente des produits de leur manufacture.

SAVONULE LEBEL van zuivere Copaïva,

goedgekeurd door de *Geneeskundige Faculteit te Parijs* als de voortreffelijkste van alle Capsules of Inspuitingen, om in weinig dagen de meest ingewortelde Ziekten te genezen. Prijs **4 francs** het Doosje.

Depôts: te *Rotterdam*, bij den Heer ULRICH, Apotheker, Leuvehaven; te *Amsterdam*, bij de Heeren RUIS en WEISSENBRUCH, Bloemmarkt; te *'s Gravenhage*, bij den Heer SNABILIE.

PUBLIEKE VEILING
te ROTTERDAM,

op Maandag den 30 September 1861, des voormiddags ten half elf ure, in het Logement **de Zon**, aan den Steiger, van:

Cª. 85 Last ROGGE,

meer en minder door Zeewater beschadigd, aangebragt van **Koningsbergen**, per het Schip *Delphin*, Kapit. *R. Bremer*, en thans aldier in Ligters liggende.

Nadere informatie te bekomen ten Kantoren van W. & A. SMALT & Co. en SCHADEE & Co.

PUBLIEKE VEILING
te ROTTERDAM,

op Maandag den 30 September 1861, des voormiddags ten half elf ure, in het Logement **de Zon**, aan den Steiger, van:

Ca. **42** Last **Witbonte** ***Poolsche* TARWE,** op 156/2 N. ℔;
„ **2½** „ **Roode** ***Poolsche* TARWE,**
„ **16** „ ***Rostocker* TARWE,** beiden per 2400 N. ℔ netto,
en „ **10** „ ***Archangel* ROGGE,** op 143/2 N. ℔.

Alles alhier op Zolders liggende.

Nadere informatie te bekomen ten Kantore van SCHADEE & Co.

PUBLIEKE VEILING,

op Maandag den 30 September 1861, des voormiddags ten half elf ure, in het Logement **de Zon**, aan den Steiger, van:

Cª 70 last Dantziger ROGGE,

min of meer door Zeewater beschadigd; liggende op het Water. — Nader onderrigt te bekomen bij B. VERBRUGGE & Co. en SCHADEE & Co., alhier.

Openbare Verkooping
te SCHIEDAM,

op Zaturdag 28 September 1861, des namiddags ten één ure, binnen de Koopmansbeurs, van:

Ruim 40 Lasten GERST,

door Zeewater beschadigd, aangebragt van **Kunda** met het Schip *Bellamy*, Kapit. *E. van Driessen*; liggende in Ligters en op Zolder. Nader onderrigt bij J. BAKKER, Makelaar te Schiedam, en WM. & ALBs. SMALT & Co., te Rotterdam.

A. W. SIJTHOFF, *te Leyden*, geeft uit:

CHRISTELIJK
ZONDAGSBLAD
voor het
NEDERLANDSCHE VOLK.
UITGEGEVEN DOOR
E. GERDES.

ONS PROGRAMMA.

Het schijnt eene noodzakelijkheid geworden te zijn, dat men, bij het uitgeven van een Tijdschrift of Christelijk gebied, de rigting aangeeft, welke men wenscht te volgen. Andere Tijdschriften, Week- en Maandbladen hebben dit gedaan. Waarom zouden wij het dan ook niet doen? Wij vinden het zelfs zeer billijk, want daar de kunst, om valsche voor echte waar te verkoopen, ook tot in ons Land is doorgedrongen, krijgen de koopers vrees om alles aan te nemen, wat op de markt wordt aangeboden.

Nu gelooven wij wel, dat ieder, die met onzen naam en onze rigting op Christelijk litterarisch gebied bekend is, verzekerd kan zijn, dat wij hem steeds goede vruchten zullen aanbieden; nogtans, zoo voor ons zelven als voor de koopers, achten wij het wenschelijk, dat wij duidelijk ons programma bekend maken.

Wij wenschen ons volk degelijke Christelijke lectuur in handen te geven.

Wij zeggen degelijke, omdat wij onder degelijke lectuur zulke lectuur verstaan, die eene blijvende waarde heeft voor ieder hart, dat behoefte heeft aan de regtvaardigheid. (Rom. X: 10).

Wij zeggen Christelijke lectuur, omdat alles wat wij schrijven Jezus Christus, Zijne verlossing en heerlijkheid tot middelpunt zal hebben.

Wij hebben ons tijdschrift ***Zondagsblad*** genoemd, omdat wij zeer wenschen dat ons volk, dat in de week weinig tijd heeft tot lezen, zich des Zondags beilzaam zou kunnen bezig houden. Ons Boek of Tijdschrift zal vrij zijn van alle politica. Wij willen ons volk niet in het doolhof en op de slingerpaden eener onberekenbare uitkomst leiden, maar zullen hen, met de hulpe Gods, langs den door God, in Zijn onfeilbaar woord, aangewezen weg, brengen naar die plaats, van waar alleen alle heil en zegen afdaalt, namelijk het Kruis van Jezus Christus.

Wij zouden ons tijdschrift „de Vriend" kunnen noemen, omdat wij bovenstaand doel op de meest innemende, minzame en vriendelijke wijze willen bevorderen. En daar een ware vriend, op zijnen tijd, bestraft, vermaant, waarschuwt, aanmoedigt en beloont; omdat hij weent met de weenenden, zich verblijdt met de blijden, zullen ook wij als zoodanigen tot ieder komen, die ons slechts de deur openen wil.

Evenmin als wij ons met de politiek (staatkunde) bemoeijen, zullen wij ons met polemiek (twistleer) inlaten. Wij zullen ons tijdschrift gesloten houden voor alle twistgedingen, zoowel op kerkelijk gebied als op dat der dogmen. Wij wenschen opstellen te leveren in eenen milden Evangelischen zin, die geschikt zullen zijn om den wereldling tot nadenken te brengen, en den Christen aan te sporen tot een volstandig geloof in den God zijns heils.

Hiertoe hopen wij, dat ons vele woningen zullen opengezet worden, en vooral dezulke waar dergelijke lectuur nog nimmer bekend was, en roepen daartoe de ondersteuning in van allen, die in de uitbreiding van het Koningrijk Gods belang stellen, terwijl de uitgever al het zijne zal doen, om eene goedkoope en algemeene verspreiding te bevorderen.

En hiermede hebben wij, dunkt ons, alle inlichtingen gegeven.

Onze hulp is van den Heere, die hemel en aarde gemaakt heeft. (Joh. I: 1—3).

Het **ZONDAGSBLAD** wordt uitgegeven in 52 Afleveringen, elk van 12 bladzijden imperoijaal 8°., en wel op onbepaalde tijden, doch zóó, dat iederen Zondag een blad in handen van de Lezers van het Zondagsblad kan zijn. Die 52 vellen vormen te zamen twee lijvige Boekdeelen, ieder ruim 300 bladzijden groot.

Door goedkoopte van prijs is het Zondagsblad bestemd om in ieders handen te komen. Elke aflevering kost **5 Cents**, zoodat de prijs van den geheelen jaargang de geringe som van **Twee Gulden Zestig Cents** bedraagt voor ruim 600 bladzijden. Platen zullen den tekst opluisteren.

Rotterdamsche Schouwburg.
Directie: ***J. Ed. de Vries.***
VRIJDAG 27 SEPTEMBER 1861:

JOHN,

of de Klokluider van de St. Pauluskerk, Tooneelspel in 4 Bedrijven en een Voorspel, naar 't Fransch van *Bouchardy*. Gevolgd door:

De Wanhoop van Pornic,

komiek Ballet-Pantomime in één Bedrijf, door den Balletmeester *Clair Benié*. Muziek van *Pilati*.

*Aanvang ten **half acht** ure precies.*

Stalles *f* 2.— Balcon *f* 2.— Loge *f* 1.25. Parterre *f* 1.— Amphitheater *f* 0.60. Galerij *f* 0.30.

ZATURDAG 28 SEPTEMBER 1861:

Tannhäuser,

und der Sangerkrieg auf der Wartburg.

Groote Romantische Opera in 3 Bedrijven. Tekst en Muziek van *R. Wagner*.

Aanvang ten 7¾ ure precies.

Stalles *f* 3.— Balcon *f* 3.— Loge *f* 2.— Parterre *f* 1.50. Amphitheater *f* 1.— Galerij *f* 0.60.

NB. Des avonds ten half twaalf ure zal een Extra-Trein uit Rotterdam naar Schiedam, Delft en 's Hage vertrekken.

VERTREK der SPOORTREINEN.
Hollandsche Spoorweg.

Van Rott. naar Amsterdam: 7, 9.30, 11.50, 3.30, 7.45
„ „ alleen n. 's Hage: 1 's nam., 9.35 's av.
„ Amst. naar Rotterdam: 8.5, 10.40, 1.30, 4.30, 7.30
„ 's Hage „ „ 8.30, 10.18, 12.34, 3.44, 6,42, 8, 9.44
Aankomst te Rotterdam: 9.15, 11.5, 1.20, 4.30, 7.30, 8.45, 10.30

Vertrek van: **Rijn-Spoorweg.**

Rott.: 6.55, 9.50, 12.25 (expr.tr.), 3.55 (werkd.), 5.50, 9.15.
Amst.: 7.25, 10.25, 12.30 (expr.tr.), 4.30(werkd.)6.20, 9.10.
Arnh.: 6.30, 9.37, 11.55 (expr. tr.), 12.40, 1.10, 5 27.
Utr.n.Rott.: 6.20, 8.40, 11.40, 1.15(exp.tr), 5.35(werkd.), 7.35.
Goud. n. Rott.: 7.30, 9.20. 12.44, 1.53(exp.tr), 6.26(wkd), 8.23.
Aank. te Rott: 8.15, 9.55, 1.15, 2.15 (exp.tr.), 7(werkd.), 9.05.

Spoorweg Antwerpen-Rotterdam.

Van Rotterdam: 4.30 en 10.15 's morg. en 3 's nam.
„ Breda: 6.45 's morg., 12.35 's midd. en 4.15 's namidd.
„ Antwerpen: 7.50 's morg. en 12.20, 3.50 en 5.35 's nam. de laatste alleen tot Breda en Moerdijk.

Gedrukt en uitgegeven bij
G. en C. A. VAN BEYN, te Rotterdam.

BIJVOEGSEL,

behoorende tot de

ROTTERDAMSCHE COURANT

VAN

VRIJDAG 27 September 1861, N°. 231.

GEMEENTERAAD

VAN

ROTTERDAM.

Zitting van Donderdag 26 September.

Deze onder het voorzitterschap van den heer Burgemeester gehouden openbare vergadering werd door 24 leden bijgewoond; afwezig waren de heeren *Blom, de Bruyn, Hoynck van Papendrecht, van der Kun, Ledeboer, Offers, Prins, Rueb, v. Rijckevorsel, Sander, van Stolk, Visser* en *F. van Vollenhoven*.

Na de opening der vergadering werden de notulen der vorige zitting gelezen en zonder aanmerkingen goedgekeurd.

De heer *Pincoffs* verzocht en erlangde daarop het woord. Hij wenschte de aandacht van de Vergadering te vestigen op het zoo belangrijke onderwerp der verbetering van den waterweg naar zee. Toen daarvan door Z. M. in de troonrede bij de opening van de Zitting der Staten-Generaal geen gewag werd gemaakt, was zulks in den Gemeenteraad van Amsterdam ter sprake gekomen. Zoo als verwacht werd is de zaak nu ook besproken bij de behandeling van het adres van antwoord in de Tweede Kamer, doch de daar gevoerde discussien hadden spreker genoopt de zaak hier ter sprake te brengen; op eene interpellatie daaromtrent van den heer Thorbecke heeft Z. Excell. de Minister van Binnenlandsche Zaken toch geantwoord, dat zich een en ander had opgedaan wat welligt wijziging zou brengen in de plannen nopens de verbetering van den waterweg van Amsterdam naar zee, dat in allen gevalle een onderzoek moest worden ingesteld wat noodwendig eenige vertraging zou ten gevolge hebben, dewijl voor het onderzoek tijd gevorderd werd. De spreker nu wenschte wel begrepen te worden; hij misgunde de verbetering van den waterweg naar zee aan Amsterdam niet, wat hij in het algemeen belang achtte van den handel en van ons geheele Vaderland. Hij begreep echter niet dat, wegens de te maken wijzigingen in de plannen voor de verbetering van den waterweg van Amsterdam naar zee, nu ook de verbetering van den waterweg van Rotterdam naar zee moest wachten, wat evenzeer in het algemeen belang des handels zou wezen. Daarom nam hij de vrijheid aan de commissie, aan welke onze belangen ten deze zijn opgedragen, te verzoeken zich tot het hooger bestuur te wenden om op de splitsing van het vroegere wetsontwerp aan te dringen, waardoor het werk der verbetering van den waterweg van Rotterdam naar zee in het belang van geheel Nederland zou worden bevorderd.

De *Voorzitter* merkte in antwoord op het door den vorigen spreker in het midden gebragte op, dat het in de Tweede Kamer gesprokene eerst gisteren morgen door de nieuwspapieren bekend was geworden; dadelijk had de Voorzitter last gegeven het vroeger te dezer zake verhandelde bijeen te brengen en dan de commissie zamen te roepen om te overwegen hoe te handelen. Burgemeester en Wethouders en een lid der commissie, wien de Voorzitter in de gelegenheid was daarover te spreken, waren van gevoelen de zaak niet ongemerkt te moeten laten voorbijgaan. Leed deed het hem dat Rotterdam bij de gevoerde discussiën in de Tweede Kamer in het geheel niet ter sprake was gebragt.

De heer *Pincoffs* hernam, dat het volstrekt niet in zijne bedoeling had gelegen eenig verwijt aan de commissie te doen; hij had alleen willen toonen dat hier in den Raad ook stemmen voor de verbetering van den waterweg van Rotterdam naar zee opgingen.

De *Voorzitter* zeide nog, dat de commissie tot nu toe gemeend had het antwoord der Regering op het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer nopens de wetsvoordragt betrekkelijk de verbetering der waterwegen naar zee te moeten afwachten, welk antwoord echter nog steeds te vergeefs te gemoet was gezien, wat zich thans liet verklaren uit de door Z. Exc. den Minister van Binnenlandsche Zaken in de Tweede Kamer gedane mededeelingen.

De *Voorzitter* ging daarna over tot het doen van mededeeling van de ingekomen stukken en vermeldde als zoodanig:

1°, een voorstel van Burgemeester en Wethouders tot intrekking der verordening op de ballasthaalders en tot opheffing van het korps stedelijke ballasthaalders. Uit de toelichting van dat voorstel bleek dat de ballasthaalders door de laatstelijk gemaakte bepalingen, waarbij het ballasthalen geheel aan de vrije concurrentie was overgelaten, zoo groote schade hadden geleden, dat het hun niet mogelijk was de zaak op den bestaanden voet voort te zetten; zij hadden daarom verzocht het maken van bepalingen tot wering der concurrentie of eene opheffing van het ballastkantoor, gepaard met eene verdeeling der spaarkas. Bepalingen tot wering der concurrentie te maken was ondoenlijk, doch men had aan de ballasthaalders voorgeslagen het tarief in dier voege te wijzigen, dat het daarbij bepaalde alleen als een maximum moest worden beschouwd, terwijl hun vrijgelaten werd zooveel lager te leveren als zij goedvonden. De ballasthaalders waren daarmede echter nog niet tevreden, omdat nog zoo vele andere bezwarende bepalingen te hunnen aanzien in stand zouden blijven, weshalve geen andere weg open bleef dan het tegenwoordig voorstel, waaromtrent de Voorzitter voorsloeg hetzelve tot de volgende vergadering ter visie te leggen. — De heer *Löhnis* opperde het denkbeeld het voorstel om prae-advies aan de Kamer van koophandel te verzenden, het onnoodige waarvan de *Voorzitter* daarna betoogde, gelijk nader bij inzage der stukken zou blijken; gold het eene wijziging van tarief, hij zou sterk voor eene verzending aan de Kamer van koophandel zijn, doch het gold thans eenvoudig het geven van ontslag aan menschen die zulks verzoeken omdat de betrekking geen bestaan meer oplevert, en zulks zou men toch niet kunnen weigeren. Dikwijls gaan weken om dat de ballasthaalders zonder werk zijn, doordat de koopvaardijkapiteins voor de levering van de ballast de voorkeur aan anderen geven, door wie zij bij de levering dikwerf nog bedrogen worden. — De Vergadering besloot nu tot het ter visie leggen van het voorstel.

En 2°, van Burgemeester en Wethouders eene voordragt tot benoeming van een hulponderwijzer. — Werd besloten nog in deze vergadering tot de benoeming over te gaan.

Na de mededeeling der ingekomen stukken was aan de orde de benoeming der vaste commissien, waarvan de uitslag was als volgt:

tot leden der *commissie voor de huishoudelijke verordeningen* werden op nieuw benoemd de heeren *Löhnis* en *Offers* met 23 en *Bichon van IJsselmonde, van Oordt* en *van Reesema* met 22 stemmen;

tot leden der *commissie voor de strafverordeningen* werden op nieuw benoemd de heeren *Rueb* met 23, *Hoffmann* en *Reuchlin* met 22 en *Pincoffs* met 21 stemmen, terwijl in de plaats van den heer *van Stolk*, die verzocht had niet weder benoemd te worden, met 22 stemmen benoemd werd de heer *Prins;*

tot leden der *commissie van finantien* werden op nieuw verkozen de heeren *de Bruyn* en *van der Hoop* met 19, *van der Kun* met 18 en *Ledeboer* met 17 stemmen;

tot leden der *commissie voor de plaatselijke werken* werden herbenoemd de heeren *Visser* met 22, *Blom* en *Eickma* met 21, *Viruly* met 20 en *van Casteel* met 18 stemmen;

tot leden der *commissie van toezigt op het Archief* werden herbenoemd de heeren *Obreen* en *van Reesema* met 22 stemmen, terwijl in de plaats van den heer *F. van Vollenhoven*, die wegens zijne benoeming tot wethouder niet op nieuw verkiesbaar was, met 21 stemmen werd benoemd de heer *Blom*.

Vervolgens werden nog benoemd:

tot lid der commissie voor het museum Boymans de heer wethouder *F. van Vollenhoven* met 21 stemmen;

tot adjunct-vroedvrouw bij het burgerlijk Armbestuur mejufvrouw *D. C. van IJssel*, geb. *Drost*.

tot hulponderwijzer op eene jaarwedde van *ƒ* 300 de heer *A. C. de Lange*.

Aan de orde was daarop het delibereren over de ingekomen reclames tegen aanslagen in de plaatselijke directe belasting. Zonder discussie vereenigde de Vergadering zich bij acclamatie met het prae-advies dienaangaande van Burgemeester en Wethouders.

Vervolgens kwam in behandeling het adres van de heeren *van Dulken, Weiland en Co.* en daarop uitgebragt rapport, waarvan de conclusie luidde om het adres ter afdoening te verzenden aan Burgemeester en Wethouders, met welke conclusie de Vergadering zich vereenigde met 23 stemmen tegen 1, zijnde die van den heer *van Reesema*, welke vóór dat tot stemming werd overgegaan op het harde, ja onbillijke gewezen had dat er voor de adressanten in gelegen was om het gevorderde te betalen, dewijl de biljetten bij den uitvoer behoorlijk waren afgeteekend en de schuld geheel aan de ontvangers moest worden geweten, die de biljetten niet in tijds hadden ingezonden.

Ten slotte werden nog de gewijzigde conceptverordeningen op de scholen en op de jaarwedden der hoofdonderwijzers zonder beraadslaging bij acclamatie goedgekeurd.

De openbare zitting werd daarop gesloten, waarna nog eene zitting met gesloten deuren gehouden werd.

STATEN-GENERAAL.

Tweede Kamer.

Zitting van Donderdag 26 September.

In deze zitting heeft de Voorzitter medegedeeld dat de heeren van Hoëvell en Storm van 's Gravesande berigt hebben ingezonden dat zij verhinderd waren de zitting bij te wonen, de eerste uit hoofde van een heugelijk familiefeest, en de tweede wegens ongesteldheid. Aangenomen voor kennisgeving.

De Voorzitter deelt wijders mede dat de commissie, belast met het aanbieden van een adres in antwoord op de troonrede, de eer heeft genoten gisteren bij den Koning te worden toegelaten, en dat Z. M. op dat adres het bereids bekende antwoord heeft gegeven. Aangenomen voor kennisgeving, terwijl de commissie van redactie van het adres voor de door haar volbragte taak wordt bedankt.

Zijn ingekomen twee Koninklijke boodschappen, 1°, nopens de regeling van de zamenstelling en bevoegdheid van den Raad van State, welk ontwerp reeds in de vorige Zitting aangeboden en toen onafgedaan gebleven is; 2°, tot vaststelling van de begrooting voor den arbeid der gevangenen voor 1862. Drukken en verzenden naar de afdeelingen.

Zijn ontvangen verschillende verzoekschriften, waarvan vier betrekking hebben op het wetsontwerp tot onteigening van perceelen voor den spoorweg van Leyden naar Woerden, als: van de Kamer van koophandel en fabrieken te 's Gravenhage, van A. E. Maas en andere ingezetenen van Scheveningen, van den Raad der gemeente Gouda en van de Kamer van koophandel en fabrieken aldaar; voorts een adres van de Kamer van koophandel en fabrieken te Schiedam, houdende bedenkingen tegen het wetsontwerp betrekkelijk het binnenlandsch gedisteleerd; een uit Noordbrabant nopens de heffing van novale-tienden. Verzending aan de commissie tot de verzoekschriften.

De Voorzitter geeft kennis dat door die commissie tot haren Voorzitter benoemd is de heer Cool.

Eindelijk deelt de Voorzitter mede dat door de afdeelingen tot rapporteurs benoemd zijn voor de volgende wetsontwerpen de heeren:

1°. Tot verhooging van hoofdstuk III (Buitenlandsche Zaken) der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1861; Mensonides, Zijlker, Heukelom, Gevers Deynoot en Wintgens.

2°. Tot onteigening van perceelen ten behoeve van den aanleg van straten enz. voor de regelmatige uitbreiding van Rotterdam: Westerhoff, Meeussen, Blussé, Gevers Deynoot en Betz.

3°. Tot onteigening van perceelen ten behoeve van den aanleg van een spoorweg van Leyden naar Woerden: de Raadt, Jespers, van Zuylen, Kien en de Brauw.

4°. Tot verhooging van hoofdstuk V (Binnenlandsche Zaken) der Staatsbegrooting voor 1860—1861: Lijcklama, Hoynck van Papendrecht, Heemskerk Azn., Begram en Lidth de Jeude.

5°. Tot opheffing van het collatieregt voor zoover het aan den Staat behoort; Mensonides, Duymaer van Twist, Olivier, van Bosse en Wintgens, en

6°. Bepalingen omtrent den accijns op het binnenlandsch gedisteleerd: Westerhof, Poortman, Blussé, Cool en Betz.

Daarna is de Vergadering gescheiden.

Heden hebben de afdeelingen van de Tweede Kamer onderzocht de wetsontwerpen: 1°, tot wijziging en verhooging van hoofdstuk V (*Binnenlandsche Zaken*) der Staatsbegrooting van 1860 en 1861; 2°, nopens de opheffing van het collatieregt, en 3°, betrekkelijk het binnenlandsch gedistilleerd.

De Kamer van koophandel en fabrieken te 's Gravenhage heeft zich tot de Tweede Kamer der Staten-Generaal gewend bij een request, waarin zij te kennen geeft dat eerstdaags door de Tweede Kamer der Staten-Generaal zal worden onderzocht het wetsontwerp tot onteigening van perceelen ten behoeve van den aanleg van een spoorweg van Leyden naar Woerden; dat, blijkens de memorie van toelichting, bij dat wetsontwerp gevoegd, het strekt om het bestuur der Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij in staat te stellen tot de uitvoering over te gaan van het ontwerp van den spoorweg van Leyden naar Woerden, welk ontwerp door de Regering is goedgekeurd; dat evenwel gezegd bestuur, ingevolge de bepalingen der concessie, die het verkregen heeft, gehouden is tot den aanleg en de exploitatie van eenen spoorweg niet van Leyden naar Woerden, maar *van Scheveningen langs 's Gravenhage en Leyden tot Woerden;* dat alzoo bij die concessie Scheveningen is beschouwd als het punt van uitgang en de gansche lijn als een ondeelbaar geheel; dat desniettemin door de voorgedragen partieele onteigeningswet die concessie wordt gesplitst, wordende ten dien aanzien in de memorie van toelichting gelezen: „ Wel is waar omvat de concessie de geheele lijn van Scheveningen tot Woerden, maar dat belet niet, dat zoowel de lijnen Scheveningen - 's Gravenhage, als Leyden-Woerden, *afgescheiden van elkander kunnen worden bestuurd en elke op zich zelve van algemeen nut zijn;*" dat dan ook in het vervolg dier memorie wel wordt te kennen gegeven, „dat door den afzonderlijken aanleg van de lijn tusschen Leyden en Woerden geene vertraging zal worden gebragt in het aanleggen van een smal spoor tusschen 's Gravenhage en Leyden, *waarvan de voltooijing gelijkelijk met die van den weg van Leyden tot Woerden door de bepalingen der concessie is verzekerd,*" maar geen de minste waarborg verschaft wordt, dat ooit zal tot stand komen de lijn tusschen Scheveningen en 's Graveehage; ja, integendeel, uit de eigen woorden der Regering schijnt te moeten worden afgeleid, dat zij die lijn door de bepalingen der concessie niet, of althans niet in gelijke mate verzekerd beschouwt; dat dit te meer klemt, wanneer gelet wordt op de eenige reden, voor de splitsing aangevoerd, namelijk de aarzeling der Regering om eene keuze te doen tusschen de verschillende rigtingen, die voor de lijn Scheveningen-'s Gravenhage in aanmerking komen; dat immers die aarzeling hoogst waarschijnlijk niet spoedig zal ophouden en dus de Scheveningsche lijn steeds in de pen zal blijven, wanneer eenmaal de Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij er in zal geslaagd zijn de lijn van Leyden op Woerden afzonderlijk te verkrijgen, vermits het een feit van algemeene bekendheid is, dat de Maatschappij groot belang stelt in de lijn van Leyden op Woerden, en zeer weinig in de lijn van Scheveningen op 's Gravenhage, zoodat zij wel zal zorgen dat het goede tracé niet worde gevonden; dat intusschen de lijn van Scheveningen naar 's Gravenhage voor Scheveningen èn voor 's Gravenhage èn voor het publiek, eene dagelijks meer gevoelde behoefte is geworden en na de uitsluitende concessie aan de Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij verleend, geheel van de getrouwe uitvoering dier concessie afhangt; dat alzoo de aangeboden onteigeningswet kennelijk met het publiek belang strijdt, omdat zij mogt strekken om, met algeheele verwaarloozing der belangen van Scheveningen en 's Gravenhage, in het uitsluitend voordeel der Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij, partieele uitvoering te geven aan de ondeelbaar verleende vergunning, zonder dat dit kan worden goedgemaakt door de besluiteloosheid van den Minister van Binnenlandsche Zaken, om eene beslissing te nemen omtrent het te volgen tracé, en mitsdien de Kamer de taak, haar opgelegd, niet zou vervullen, indien zij daartegen hare stem niet, vóór het onregt gepleegd is, tijdig verhief, weshalve zij zich wendt tot de Tweede Kamer der Staten-Generaal, met verzoek, dat het dezelve moge behagen geene onteigeningswet toe te staan, waar de concessie tot den aanleg en exploitatie van eenen spoorweg van Scheveningen langs 's Gravenhage en Leyden tot Woerden wordt gesplitst.

Ook eenige inwoners van Scheveningen hebben bij adres aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal te kennen gegeven, dat zij vernomen hebben, dat door de Kamer van koophandel en fabrieken te 's Gravenhage aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal is ingediend een verzoekschrift, houdende, dat het dezelve moge behagen geen onteigeningswet toe te staan, waarbij de concessie tot den aanleg en de exploitatie van eenen spoorweg van Scheveningen langs 's Gravenhage en Leyden tot Woerden wordt gesplitst; dat zij met dit verzoek ten volle instemmen en het onverwijld uitvoeren van de lijn tusschen Scheveningen en 's Gravenhage, in het belang der visscherij en ook der Badinrigting, noodzakelijk beschouwen, en het weder voor onbepaalden tijd uitstellen van dat werk, naar hun eerbiedig oordeel, zou zijn eene groote onregtvaardigheid jegens het nijvere Scheveningen; waarom zij de Tweede Kamer der Staten-generaal eerbiedig verzoeken, bovenbedoeld adres der Kamer van koophandel en fabrieken te 's Gravenhage wel te willen nemen in gunstige overweging.

De heeren de Pinto, Janssens en van Heynsbergen, te 's Gravenhage, hebben aan de Tweede Kamer een adres aangeboden naar aanleiding van het voorstel van wet tot onteigening ten algemeenen nutte van perceelen, benoodigd voor den aanleg van eenen spoorweg van Woerden op Leyden. Zij verzoeken dit ontwerp niet goed te keuren. „ De vaste overtuiging van hetgeen het welzijn van de stad hunner inwoning vordert, beweegt de adressanten tot dezen stap. Zij zullen niet in het breede aantoonen, dat 's Gravenhage aanspraak heeft op doelmatige aansluiting aan het groote Nederlandsche spoorwegnet, zooals dat bij de wet van den 18 augustus 1860 (Staatsbl. n.° 45) is vastgesteld, en wederkeerig dat spoorwegnet, zal het naar eisch werken, zoodanige aansluiting behoeft, want zij achten zich ontslagen van het betoog van waarheden, die niemand durft loochenen. Evenmin rekenen zij noodig in herinnering te brengen, dat naar het oordeel der belanghebbenden (en het zal genoeg zijn hier te verwijzen op het meermalen uitgedrukt gevoelen van den Raad der gemeente 's Gravenhage en van de aldaar gevestigde Kamer van koophandel en fabrieken), eene goede aansluiting zoowel met de Noordelijke als met de Zuidelijke lijnen alleen verkregen worden kan door middel der lijn op Gouda; dat inderdaad, ten gevolge van vele eendragtige inspanningen, die lijn zonder het minste bezwaar voor 's Rijks schatkist, de provincie of de gemeente, op het punt was tot stand te komen, toen in den aanvang des vorigen jaars een nieuw Bewind, gevormd door den President-Minister, Z. E. mr. F. A. baron van Hall, op het kussen kwam en eensklaps al de aangewende pogingen verijdelde en aan de sterk gespannen verwachtingen van 's Gravenhage den bodem insloeg, door het verleenen aan de Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij der concessie van 26 april 1860, tot wier uitvoering en bevestiging het aangeboden wetsontwerp strekt. Alle deze gebeurtenissen liggen gewis ook aan uwe Vergadering nog versch in het geheugen, en de adressanten keeren zich thans met vertrouwen tot haar, omdat het nu van hare stem afhangt, of het gepleegde onregt bestendigd worden zal of daarentegen hersteld en de mogelijkheid geopend om de Regering tot het verleenen eener concessie voor de lijn op Gouda te bewegen. — De Staten-Generaal zouden door goedkeuring der onteigeningswet ten behoeve eener uitsluitende concessie jegens de Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij renuntiëren van zijne bevoegdheid, om de lijn op Gouda of elk ander in de uitsluiting vallend werk, zelfs al wilde de Staat het zelf uitvoeren, te verklaren van publiek nut en de onteigening ten algemeenen nutte ten behoeve daarvan te gelasten. De wetgever, die door zijn eigen wil zich zelven niet binden kan, zou zich verbinden aan derden. Door aanneming of verwerping der aan de Vergadering voorgedragen onteigeningswet, zal eene belangrijke vraag van Staatsregt worden beslist. Monopolien, vervreemdingen van overheidsregten, ten gerieve van private belangen, sproten uit de middeneeuwsche verwarring tusschen publiek en burgerlijk regt voort. De hedendaagsche wetenschap draagt er roem op die verwarring te hebben opgeheven en daardoor het constitutioneel Staatsregt te hebben geschapen. Eene stoute poging om op den ouden weg terug te keeren, werd in de concessie van 26 april 1860 gewaagd. Zij stuitte op de verlichte begrippen en de trouw der Vergadering af."

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van eergisteren is nog ingekomen een adres van den gemeenteraad van West-Kapelle, tot het verleenen van vrijdom van zegelregt voor de registers van den burgerlijken stand; welk adres aan de commissie voor de verzoekschriften verzonden is.

Wijziging van hoofdstuk V der Staatsbegrooting voor 1860 en verhooging van hoofdstuk V der Staatsbegrooting voor 1861.

Aan de Tweede Kamer zijn aangeboden twee wetsontwerpen, als: I tot wijziging van hoofdstuk V (*Binnenlandsche Zaken*) der Staatsbegrooting voor 1860. Bij dat ontwerp wordt voorgesteld, de volgende artikelen van het Vde hoofdstuk der begrooting van de Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1860, vastgesteld bij de wetten van 26 december 1859 (Staatsblad n.° 141) en 18 augustus 1860 (Staatsblad n.° 46), te vermeerderen, te weten:

Art. 3. *Bureau- en locaalbehoeften en drukwerk*, met eene som van *ƒ* 6800 en mitsdien te brengen op *ƒ* 34,300.

Art. 58. *Druk- en bindwerk voor het uitgeven van statistieke bijdragen*, met eene som van *ƒ* 1380 en mitsdien te brengen op *ƒ* 3880.

Art. 61. *Plaatsing, onderhoud, vernieuwing en inspecteeren van grensteekens*, met eene som van *ƒ* 30 en mitsdien te brengen op *ƒ* 530.

Art. 63. *Kosten, vallende op het begraven van op strand aangespoelde of uit zee aangebragte lijken*, met eene som van *ƒ* 10 en mitsdien te brengen op *ƒ* 530.

Art. 92. *Subsidien voor de verzamelingen en andere inrigtingen, aanbouw van, alsmede onderhoud en lasten der gebouwen, onderhoud en aankoop van meubelen en administrative, huishoudelijke en verdere uitgaven*, met eene som van *ƒ* 1030 en mitsdien te brengen op *ƒ* 93 886.

Art. 98. *Subsidien voor de verzamelingen en andere inrigtingen, huur, verbetering, onderhoud en lasten der gebouwen, onderhoud en aankoop van meubelen en administrative, huishoudelijke en verdere uitgaven*, met eene som van *ƒ* 80 en mitsdien te brengen op *ƒ* 17,328.60.

Art. 142. *Onderstand, kosten van vervoer, verpleging en begravenis van armen, wier domicilie van onderstand niet is te vinden, daaronder begrepen de kosten van plaatsing en verzorging in de aan het Rijk toebehoorende gestichten te Ommerschans en te Veenhuizen*, met eene som van *ƒ* 3000 en mitsdien te brengen op *ƒ* 31,000.

Art. 165. *Onderhoud en verbetering der lijnen en daarbij behoorende gebouwen en werken, voor zooveel dat onderhoud en die verbetering niet in het onderhoud der wegen is begrepen; onderhoud en behoeften voor de herstellingswerkplaats; reis-, verblijf- en verdere kosten van commissien tot het afnemen van examen van personen, dingende naar de betrekking van telegrafist; bureau- en locaalbehoeften, onderscheidingsteekens voor het personeel, en verdere uitgaven*, met eene som van *ƒ* 6670 en mitsdien te brengen op *ƒ* 93,670.

Daarentegen wordt:

Art. 86. *Kosten van onderzoek van ontwerpen tot den aanleg van spoorwegen, daaronder begrepen tractementen, toelagen en verdere belooningen, mitsgaders bureau-, reis- en verblijfkosten voor de ambtenaren van den waterstaat en ander in dienst te stellen personeel; alsmede alle uitgaven voor kaarten, uittreksels uit kadastrale plans, teeken-, schrijf- en verdere behoeften*, verminderd met *ƒ* 19,000 en mitsdien gebragt op *ƒ* 6000.

II. Tot verhooging van hoofdstuk V (*Binnenlandsche Zaken*) der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1861. Daarbij wordt voorgesteld de volgende artikelen van het voornoemde hoofdstuk der gemelde begrooting te verhoogen, te weten:

Art. 106. *Jaarwedden van en verdere belooningen aan onderwijzers en onderwijzeressen bij de lagere scholen*, met eene som van *ƒ* 10,000 en mitsdien te brengen op *ƒ* 80,000.

Art. 177. *Onvoorziene behoeften*, met eene som van *ƒ* 48,000 en mitsdien te brengen op *ƒ* 113,000.

Ten gevolge daarvan wordt het totaal der VIIde afdeeling van het voornoemde hoofdstuk (*Onderwijs*) nader gebragt op *ƒ* 817,358, het totaal der XIVde (*Onvoorziene behoeften*) op *ƒ* 113,000 en het totaal van het Vde hoofdstuk nader vastgesteld op *ƒ* 17,286,480.40.

Inlichtingen op het Verslag der Commissie uit de Kamer wegens het Regeringsverslag omtrent den staat der hooge, middelbare en lagere scholen over 1858/59.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van 19 september jl. is ingekomen eene missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken, van 12 augustus 1861, waarbij bovengemelde inlichtingen worden gegeven. Wij ontleenen daaraan het volgende:

Ten opzigte van het verwijt over te late inzending van het verslag, zegt de Regering dat zij doet wat in haar vermogen is om de bouwstoffen bij tijds te verkrijgen en dan onmiddellijk overgaat tot de bewerking. Overigens blijft zij de hoop koesteren, dat de bezwaren, die tot heden toe de tijdige inzending der opgaven, voor haar verslag benoodigd, hebben belemmerd, gaandeweg zullen vervallen. Aan aansporingen harerzijds zal het niet blijven ontbreken.

De commissie heeft in haar verslag op nieuw gewezen op de noodzakelijkheid eener naauwkeurige kennis van den tegenwoordigen toestand van het hooger en middelbaar onderwijs. Naar haar inzien zou het thans beter geregeld schooltoezigt op het lager onderwijs, nu ook met het middelbare belast, een uitnemend middel in de hand der Regering zijn om met den toestand van dezen tak van onderwijs meer naauwkeurig bekend te worden. — Die noodzakelijkheid erkent de Regering gaarne. Zij meent echter andermaal te mogen doen opmerken, dat de toestand van het hooger en middelbaar onderwijs haar voldoende bekend is om bij eene nieuwe regeling de bezwaren, die thans worden ondervonden, te ontgaan, en de beletselen weg te nemen, die de ontwikkeling in den weg staan.

Ook heeft de commissie gemeend krachtig te mogen aandringen op het zonder verder uitstel door de Regering ter hand nemen van de wettelijke regeling van het middelbaar onderwijs, en nu reeds te mogen vragen naar de inzigten der Regering hieromtrent. — Wat het eerste betreft, wil de Regering gaarne de verzekering geven, dat zij dit onderwerp spoedig in behandeling zal nemen. De voorbereidende werkzaamheden zijn reeds afgeloopen en de afdoening heeft dusverre alleen gestuit op de talrijke, evenzeer spoedvorderende werkzaamheden van den Minister. Wat het laatste betreft, meent de Regering bij het gevoelen te moeten blijven, sedert jaren door haar kenbaar gemaakt, dat het onraadzaam is, hare inzigten omtrent de wettelijke regeling van het middelbaar onderwijs reeds bij voorbaat mede te deelen, en dienaangaande met de Kamer bij gelegenheden als deze in eene wisseling van gedachten te treden. De zienswijze der Kamer omtrent de hoofdtrekken van zoodanige regeling is door haar kenbaar gemaakt bij de behandeling der wet op het lager onderwijs. De toenmalige Regering heeft verklaard, dat de zienswijze der Kamer insgelijks de hare was. In dien geest is ook de Minister voornemens zijne voorstellen in te rigten. Op dit punt mag dus eene nadere wisseling van gedachten overbodig worden geacht. Wat de verdere hoofdbeginselen betreft, de bespreking daarvan behoort naar inzien der Regering eerst plaats te hebben bij de behandeling harer voorstellen. Zij meent er ook op te mogen wijzen, dat deze de gebruikelijke vorm is, en dat het haar niet bekend is, dat bij eenige andere wet de weg is ingeslagen, door de commissie en hare voorgangster bij uitzondering voor de wet op het middelbaar onderwijs voorgesteld.

Ten opzigte der hoogescholen wordt door de Regering o. a. gezegd, dat in hoe verre hetgeen onder de kennis van het regt onder de bevolking onzer Oost-Indische bezittingen begrepen wordt, aan eene of meer onzer hoogescholen niet zal mogen ontbreken, bij de wettelijke regeling van het hooger onderwijs een punt van overweging zal kunnen uitmaken. Voor het tegenwoordige schijnt voorziening ten deze niet noodig. De jongelieden toch, die voornemens zijn naar eene regterlijke bediening in Oost-Indië te staan, begeven zich tot dat einde naar de Delftsche Akademie, en aldaar wordt hun de gelegenheid aangeboden om de noodige kennis te verkrijgen van het door de commissie bedoelde regt, waarvan dan ook de vruchten bij hun eindexamen aan die inrigting moeten blijken.

Betrekkelijk de Latijnsche scholen doet de Regering opmerken, dat in het Regeringsverslag over 1855/56 mededeeling is gedaan van de vakken waarin, behalve in de verpligte, aan de Latijnsche scholen onderrigt wordt gegeven; dat in vroegere berigten van Regeringswege kenbaar is gemaakt, dat de leervakken op de tweede afdeeling der gymnasia zich hoofdzakelijk bepalen tot de Nederlandsche, Fransche, Hoogduitsche en Engelsche talen, de geschiedenis, aardrijkskunde en de wiskunde, waarbij in sommige scholen de natuurkunde of speciale vakken, voor den aanstaanden handelaar of fabriekant nuttig, zijn gevoegd. Overigens zullen bij de aanbieding harer voorstellen aangaande de wettelijke regeling van het middelbaar onderwijs op dit punt de vereischte mededeelingen door de Regering worden gedaan.

Koninklijke Akademie te Delft. — Vermits door de Regering eene nieuwe organisatie van het onderwijs aan deze inrigting ontworpen is, welke, zoo zij hoopt, weldra tot stand zal kunnen komen, waarbij ook op de gebreken en leemten, door de commissie aangewezen, acht is geslagen, schijnt het onnoodig de door haar besproken punten hier nader in behandeling te nemen. Alleen valt op te merken, dat het vermelden der hydrodynamica onder twee verschillende hoofdafdeelingen eene zeer natuurlijke reden heeft, daar zij zoowel bij de natuurkunde als bij de hoogere wiskunde een onderwerp van behandeling uitmaakt. Ook in de nieuwe organisatie zal dus die indeeling behouden moeten blijven.

Militair Onderwijs. — De vraag der commissie, of er van wege het militair bestuur eenige en zoo ja welke vereischten zijn gesteld, waaraan de militairen, die als onderwijzers bij de korpsscholen optreden, moeten voldoen, is ontkennend te beantwoorden.

Ten aanzien van het toegevoegd onderwijs aan de Koninklijke Militaire Akademie voor officieren, waaromtrent door de commissie inlichting is gevraagd, kan worden medegedeeld, dat zoo lang er, gelijk thans, de vereischte stof zal ontbreken om een voldoend getal kadetten der infanterie aan die inrigting te plaatsen en daardoor het incompleet aan officieren bij de korpsen zoo groot zal zijn als in de laatste jaren het geval is geweest, de belangen van de dienst niet wel zullen toelaten, dat toegevoegde onderwijs te doen hervatten.

Koninklijk Instit. voor de Marine te Willemsoord. — De jaarlijksche commissien van inspectie hebben tot nog toe begrepen, dat het hoofdzakelijk hare taak was, te onderzoeken op welke wijze het bestuur over het Instituut gevoerd, hoedanig het onderwijs geregeld en gegeven werd, overeenkomstig de bestaande reglementen; doch achtten zich waarschijnlijk minder geroepen in eene beoordeeling te treden van de grondslagen, waarop de opleiding berust, en waarvan de meer of min goede resultaten voornamelijk afhankelijk zijn. Van daar de mogelijkheid, dat zij van hare bevindingen gunstig konden berigten en die uitkomsten niettemin in zekeren zin te wenschen overlaten. In het eerstvolgend Regeringsverslag zullen de vermoedelijke oorzaken worden opgegeven, aan welke de minder goede uitslag is toe te schrijven, met vermelding tevens van het Koninklijk besluit van 8 maart 1860, n.º 54, waarbij eene wijziging in de voorwaarden tot toelating is ingevoerd, van welke meer voordeelige resultaten worden te gemoet gezien.

Opleiding van Bootsmansleerlingen enz. — Zoowel van de Leydsche kweekschool voor de zeevaart als van soortgelijke inrigting te Groningen zal in het eerstvolgend Regeringsverslag melding worden gemaakt.

De commissie meent met vertrouwen te mogen aannemen, dat de Regering niet heeft nagelaten, met alle gepaste middelen onder haar bereik, de algeheele invoering der nieuwe wet zooveel mogelijk te bespoedigen en hoopt dat een volgend verslag de uitkomsten daarvan zal aanwijzen. De commissie heeft hierin geenszins misgetast. Aan aansporingen van de zijde der Regering, om de wet zoo spoedig mogelijk geheel in te voeren en den uitersten termijn niet af te wachten, heeft het niet ontbroken. Wel hebben die pogingen niet den gewenschten uitslag gehad en verreweg de meeste gemeentebesturen hebben van den driejarigen termijn bijna geheel gebruik gemaakt; maar in zooverre heeft de krachtige drang der Regering toch goede vruchten gedragen, dat onderscheidene besturen, die voornemens waren geweest de geheele invoering nog langer dan dien termijn uit te stellen, daarvan hebben afgezien, zoodat dan ook met den 1 januarij 1861, op zeer enkele uitzonderingen na, waarvoor afdoende redenen bestonden, de wet volledig was ingevoerd in al de gemeente van het Rijk. Het eerstvolgend Regeringsverslag zal aantoonen hoe ver deze zaak in 1859, waarover het verslag loopt, gevorderd was, terwijl dat over 1860 den einduitslag der bemoeijingen van de Regering zal bevatten.

Dat althans de gedeeltelijke invoering der wet den bloei van het bijzonder onderwijs niet heeft in den weg gestaan, meent de commissie ook te mogen opmaken uit de toenemende bevolking der bijzondere scholen, en ten bewijze daarvan treedt zij in eene vergelijking van het getal leerlingen in 1858 met dat in 1857. — Schoon de Regering insgelijks uit de dusverre verkregen ondervinding tot de overtuiging is gekomen, dat het bijzonder onderwijs geen schade heeft geleden door het openbare, meent zij er toch op te mogen wijzen, dat de door de Commissie gemaakte vergelijking geen allezins juiste grond van beoordeeling aanbiedt. In 1858 namelijk is een andere maatstaf voor de statistiek der leerlingen aangenomen dan in 1857, gelijk in het Regeringsverslag op bladz. 79 en volgg. is medegedeeld.

De zaak der opleiding van hoofd- en hulponderwijzeressen is door de commissie met aandrang aanbevolen. Uit de toelichting der Staatsbegrooting voor 1862 zal blijken, dat de Regering voornemens is ten aanzien van dit onderwerp, dat reeds van den beginne aan hare opmerkzaamheid heeft getrokken en waarover zij andermaal de inspecteurs tijdens hunne jongste jaarlijksche bijeenkomst heeft geraadpleegd, alsnu tot eene beslissing te komen.

Niet zonder eenige bevreemding heeft de Minister kennis genomen van de opmerkingen der commissie omtrent de kweekscholen en normaallessen. Daarbij toch schijnen door haar over het hoofd te zijn gezien de mededeelingen aangaande die beiderlei inrigtingen, door de Regering gedaan bij de toelichting der begrooting voor 1861 en bij de daarop gevolgde Memorie van Beantwoording. Wel bespreekt de Commissie meer bijzonder den toestand van 1858, maar daar haar verslag de dagteekening draagt van 11 mei 1861, scheen men te mogen verwachten, dat zij bij het vellen van haar oordeel ook den lateren haar bekenden toestand in aanmerking zou hebben genomen. Uit de bedoelde mededeelingen toch blijkt, dat er in den loop van 1860 in een vrij groot aantal gemeenten normaallessen tot stand gekomen zijn, en dat de Regering, na behoorlijk onderzoek, ook ten aanzien der kweekscholen tot een bepaald besluit is gekomen en de grondslagen heeft vastgesteld. De redenen, waarom deze aangelegenheid in 1858 niet verder was gevorderd, zijn breedvoerig vermeld in het verslag van dat jaar, en mogten naar inzien der Regering allezins leiden tot het besluit, dat zij in dat tijdsverloop te dezen opzigte alles heeft gedaan wat van haar kon worden verwacht. De beide opmerkingen der commissie, dat de voorloopige oprigting van twee kweekscholen boven die van drie de voorkeur zou hebben verdiend, en dat de benoeming der directeuren voorbarig was, zijn reeds door de Regering beantwoord bij de behandeling der begrooting voor 1861, waarbij zij de reden ontvouwde, waarom de moeijelijkheden aan de vestiging van de kweekscholen verbonden geenszins minder zouden zijn bij het oprigten van twee dan bij dat van drie kweekscholen, en voorts deed opmerken, dat de benoeming der directeuren, die voor 's hands nog niet in het genot hunner jaarwedde waren gesteld, reeds dadelijk moest plaats hebben, omdat hunne medewerking onmisbaar was bij het ontwerp der plannen voor de nieuwe gebouwen en bij het overleg omtrent de aan de kweekscholen te verbinden leerscholen. Gewagende van de benoeming dier directeuren, zegt de commissie, dat zij *schijnt te hebben plaats gehad*. Wat aanleiding tot dien twijfel kan hebben gegeven, is den Minister niet duidelijk. Het daartoe betrekkelijk Koninklijk besluit van den 5 februarij 1860, n.º 42, is door plaatsing in de *Staats-Courant* van den 7den dier maand ter kennis van het algemeen gebragt. Bovendien heeft de Regering, onder aanhaling van dat besluit, die benoeming medegedeeld bij de behandeling der begrooting voor 1861. — Welke overigens de tegenwoordige stand der normaallessen en kweekscholen is, zal binnen kort blijken uit de toelichting der begrooting voor 1862.

Bij de mededeeling in het verslag van hetgeen in de bijeenkomst der inspecteurs onder de leiding van den Minister is behandeld, had de commissie wel verlangd eenigzins meer in het bijzonder bekend te zijn gemaakt met de denkbeelden en voorstellen der vergadering over de onderwerpen, daar ter sprake gebragt. Zelfs zou naar hare meening eene meer algemeene bekendmaking daarvan ook aan de leden van het schooltoezigt en aan de onderwijzers nuttig wezen. — Wat dit laatste betreft, kan de Minister mededeelen, dat steeds van het in de inspecteurs-bijeenkomsten behandelde en van de dien ten gevolge door den Minister genomen beslissingen door de inspecteurs, in hunne provincien teruggekeerd, aan de schoolopzieners, in eene opzettelijk daartoe belegde bijeenkomst, de noodige mededeeling wordt gedaan, terwijl deze op hunne beurt daarvan kennis doen dragen aan de plaatselijke schoolcommissien en onderwijzers; dat voorts alle in de inspecteurs-bijeenkomsten besproken maatregelen, voor zooverre deze ter kennis van de gemeentebesturen behooren te worden gebragt, door den Minister aan Gedeputeerde Staten worden medegedeeld, die er door plaatsing in de provinciale bladen de vereischte bekendheid aan geven; dat eindelijk in het tijdschrift de *Nieuwe bijdragen* enz., dat door bijna al de openbare onderwijzers wordt gelezen, alle aanschrijvingen, aan Gedeputeerde Staten en aan het schooltoezigt gerigt, voor zooveel zij van algemeen belang kunnen worden geacht, worden opgenomen. Wat de eerste opmerking der commissie aangaat, zoo heeft de Minister gemeend, zich in het verslag te kunnen onthouden van de verlangde mededeeling, omdat vooral in de eerste bijeenkomsten vele punten, de eerste regeling volgens de nieuwe wet betreffende, ter sprake zijn gekomen, en vele speciale onderwerpen of vraagpunten van meer teederen aard zijn behandeld, die bovendien alleen van voorbijgaanden aard zijn, terwijl ook adviesen zijn uitgebragt, die, tot geen uitvoering gekomen, uit dien hoofde voor openbaarheid minder geschikt zijn. In hoe verre later van het door de inspecteurs verhandelde meer uitvoerige mededeeling in de Regeringsverslagen zal kunnen worden gedaan, is de Minister gaarne bereid te overwegen.

Door de commissie wordt het afgekeurd en als strijdig met de voorschriften des Ministers geacht, dat een der inspecteurs de onderwijzers zijner provincie in eene aan hen gerigte circulaire *regtstreeks* opmerkzaam heeft gemaakt op hetgeen ten aanzien van het lezen en schrijven nog was aan te merken. — Tot toelichting en regtvaardiging van deze handeling des inspecteurs meent de Minister te moeten mededeelen, dat het hier geen voorschrift gold, door den inspecteur in deze zijne betrekking gegeven, in welk geval hij ongetwijfeld den aangewezen weg zou hebben gevolgd, maar het doen van mededeelingen en opmerkingen door hem, niet als inspecteur, maar als deskundige en bevoegd beoordeelaar, ter kennis van de onderwijzers gebragt, waaraan door deze zoodanige waarde kon worden gehecht als zij zouden meenen te behooren. Van een ambtelijk voorschrift was dus hier geen sprake.

Ten aanzien der wettelijke regeling der bewaarscholen hoopt de Minister weldra de noodige voorstellen te kunnen doen.

Gedrukt en uitgegeven bij

G. en C. A. van Reyn,

te Rotterdam.